

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020

Autorzy:

Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu
Miejskiego w Gdańsku

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
w Gdańsku

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.....	4
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	11
4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	23
5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	31
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.....	36
7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	38
8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	43
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	52
10. Wnioski końcowe	52

1. WPROWADZENIE

Rok 2020 r. był okresem szczególnej troski i wzajemnej społecznej odpowiedzialności. Pandemia COVID-19 spowodowana rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 odcisnęła trwałe ślady na funkcjonowaniu życia społecznego, w każdym jego wymiarze, począwszy od codziennych osobistych relacji, aż po organizację dnia codziennego. Wpłynęła także na aktywność podejmowaną w czasie wolnym, na rynek pracy, organizację służby zdrowia, edukację oraz kondycję psychiczną wielu osób. Poniższy raport dowodzi, że system wsparcia społecznego, pomimo trudnej, krytycznej sytuacji, stosunkowo dobrze odpowiedział na potrzeby mieszkańców i mieszkanek, a wieloletnie pozytywne trendy w większości przypadków udało się utrzymać. Nie byłoby to możliwe bez stałej współpracy międzysektorowej ze społecznymi partnerami działań, w tym w szczególności organizacji pozarządowych realizujących usługi społeczne dla gdańszczanek i gdańszczan.

Nie sposób przewidzieć wszystkich konsekwencji pandemii, dlatego powinniśmy nieprzerwanie monitorować potrzeby, problemy i wyzwania społeczne, kreować możliwości i innowacje, a także rozwijać swoje działania w kierunku dojrzałej, skoordynowanej deinstytucjonalizacji, zgodnie z kierunkami Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować:

- infrastrukturę,
- kadre,

- organizacje pozarządowe,
- nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej,
- informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w Gminie Miasta Gdańska - mieście na prawach powiatu. Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o:

- sytuacji demograficznej,
- rynku pracy,
- infrastrukturze społecznej,
- korzystających z pomocy i wsparcia,
- świadczeniach pomocy społecznej,
- zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia,
- kadrze pomocy społecznej,
- środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego,
- aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia w Gdańsku.

Ocena wraz z rekomendacjami stanowi podstawę do planowania działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz do planowania budżetu na rok następny. Ocena została sporządzona w oparciu o narzędzie elektroniczne działające w ramach Centralnej Aplikacji Statystycznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z obowiązującymi obecnie objaśnieniami.

Przedstawiona ocena jest rezultatem wspólnych prac Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Dane wykorzystane w opracowaniu pochodzą z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Gdańskiego Centrum Świadczeń, Gdańskiego Urzędu Pracy, Wydziału Polityki Gospodarczej, Wydziału Gospodarki Komunalnej, Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

2. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii, rynku pracy i infrastruktury społecznej w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3, miejsc spotkań dla seniorów, hospicjów oraz zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Gdańska.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w raporcie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku, w województwie pomorskim w 2020 r. potwierdzono zakażenie wirusem u 82 614 osób, a 270 tys. osób objęto kwarantanną. Pierwszy przypadek zakażenia SARS-CoV-2 w Polsce został potwierdzony 4 marca 2020 roku, a w województwie pomorskim 14 marca 2020 roku. Około 41% spośród osób, u których potwierdzono zakażenie przechodziła je bezobjawowo. Zgodnie z raportem w 2020 r. o przeszło połowę spadła liczba zachorowań na ospę wietrzną, trzykrotnie na płonnicę oraz pięciokrotnie na rotawirusowe zakażenia jelitowe. Znaczny spadek zachorowalności odnotowano także w zakresie zachorowań i podejrzeń zachorowań grypopodobnych. Średnia zapadalność na COVID-19 w województwie

wyniosła 3 520 na 100 tys. osób i była wyższa niż zapadalność w kraju, która wyniosła 3405. W Gdańsku potwierdzono 15 599 zachorowań na COVID-19, a zapadalność była niższa niż w województwie i kraju, wyniosła 3 308 na 100 tys. osób.

W związku z COVID-19 w 2020 r. w województwie pomorskim śmierć poniosły 1 582 osoby (1,91 wszystkich zachorowań), przy czym najwięcej zgonów odnotowano w tzw. drugiej fali pandemii, 258 zgonów wystąpiło w Gdańsku, ale umieralność na poziomie 55/100 tys. osób była jedną z najniższych w województwie.

Pomimo trudnej sytuacji pandemicznej liczba ludności Gdańska stale wzrasta, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego 30 czerwca 2020 roku wynosiła 471 525 osób i jest kolejny raz najwyższa w historii. W stosunku do danych z końca grudnia 2019 roku wzrosła o 0,6 tysiąca osób. Mężczyzn było 223,3 tys., kobiet 248,2 tys., co stanowiło odpowiednio 47,4% i 52,6%. W 2021 r., w którym niniejszy raport powstaje prowadzony jest Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, który może przynieść korektę w liczbie mieszkańców Gdańska, stanowił będzie podstawę bilansów ludności w kolejnych latach.

W Gdańsku zmieniła się wieloletnia tendencja dotycząca niskiej stopy bezrobocia, która jeszcze w roku 2019 wynosiła 2,6%, natomiast w roku oceny 2020 wynosiła już 3,8%. Liczba osób bezrobotnych zwiększyła się w roku oceny w stosunku do roku 2019 o 2 956 osób, w tym o 417 osób wzrosła liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłków. Natomiast liczba osób długotrwale bezrobotnych zwiększyła się w analogicznym okresie o 946 osób.

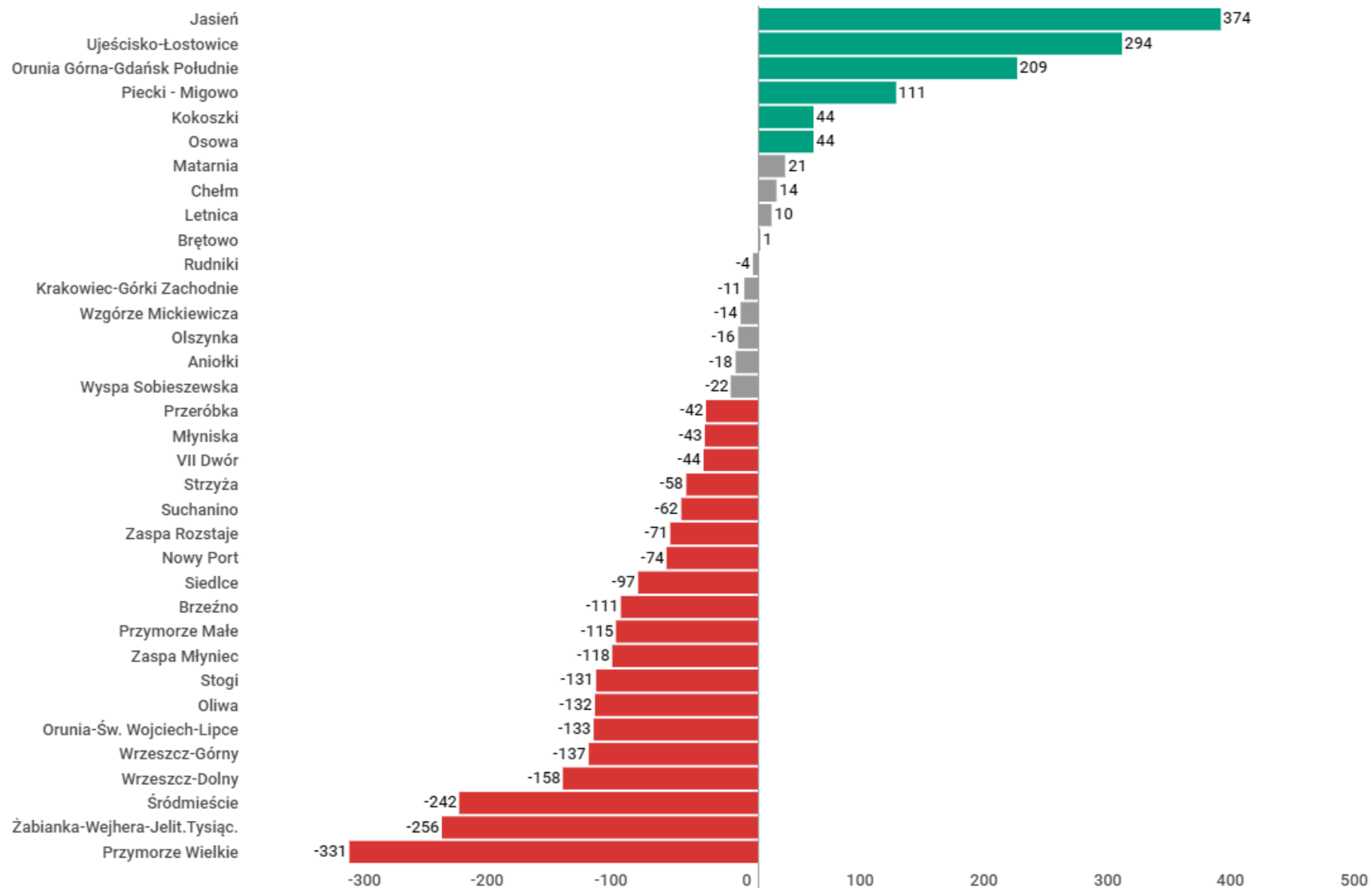
Pogorszenie się tych wskaźników, jak i zwiększone zapotrzebowanie na wsparcie pomocy społecznej jest skutkiem kryzysu gospodarczego w związku z epidemią spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Cov-2 i choroby COVID-19.

W Gdańsku mamy bardzo dynamiczny wzrost liczby miejsc zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3. W roku oceny tj. roku 2020 objęto opieką w żłobkach o 217 dzieci więcej niż w roku 2019.

Podstawową potrzebą każdego człowieka jest miejsce do życia, czyli mieszkanie. Dotychczasowe działania poprawiające kondycję obszaru gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy zaczynają odbijać się w liczbach wniosków i osób oczekujących na mieszkania socjalne, które to wartości zmniejszyły się w stosunku do roku 2019.

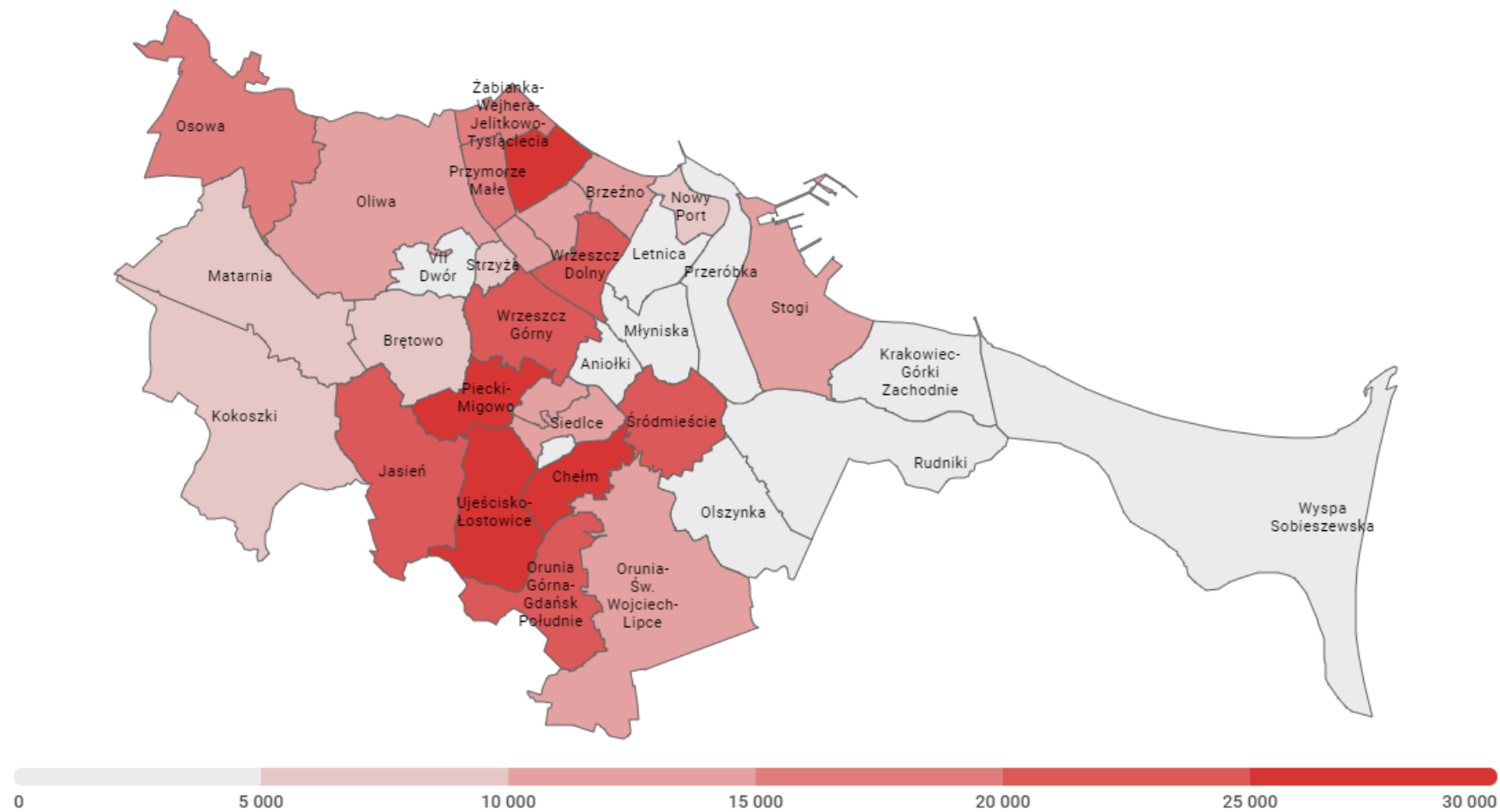
Przyrost naturalny w podziale na dzielnice Gdańska w 2020 r.

uszeregowano od najwyższych wartości; źródłem danych jest wewnętrzna baza danych meldunkowych UMG

Ludność w podziale na dzielnice Gdańska w 2020 r.

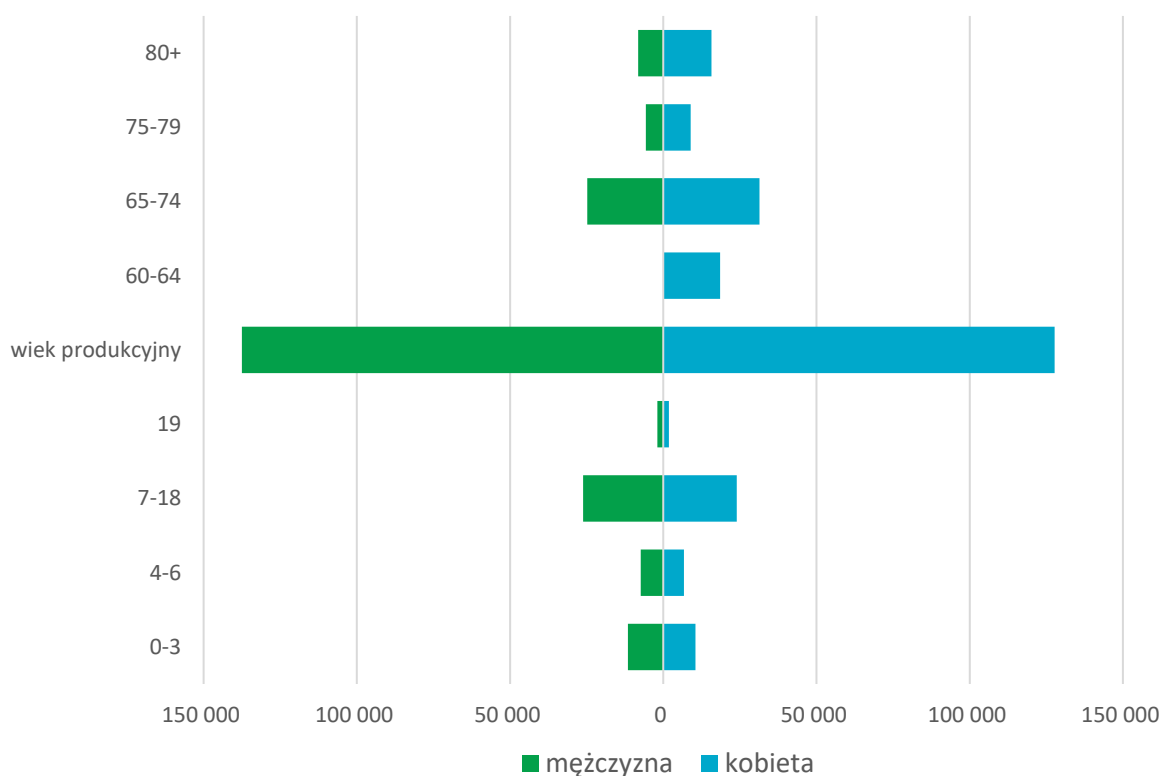
źródłem danych jest wewnętrzna baza danych meldunkowych UMG

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	11 544	10 882
4-6	7 340	6 934
7-18	26 127	24 556
19	1 878	1 790
wiek produkcyjny	137 517	128 344
60-64	0	17 601
65-74	24 786	32 962
75-79	5 673	8 778
80+	8 201	15 994

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

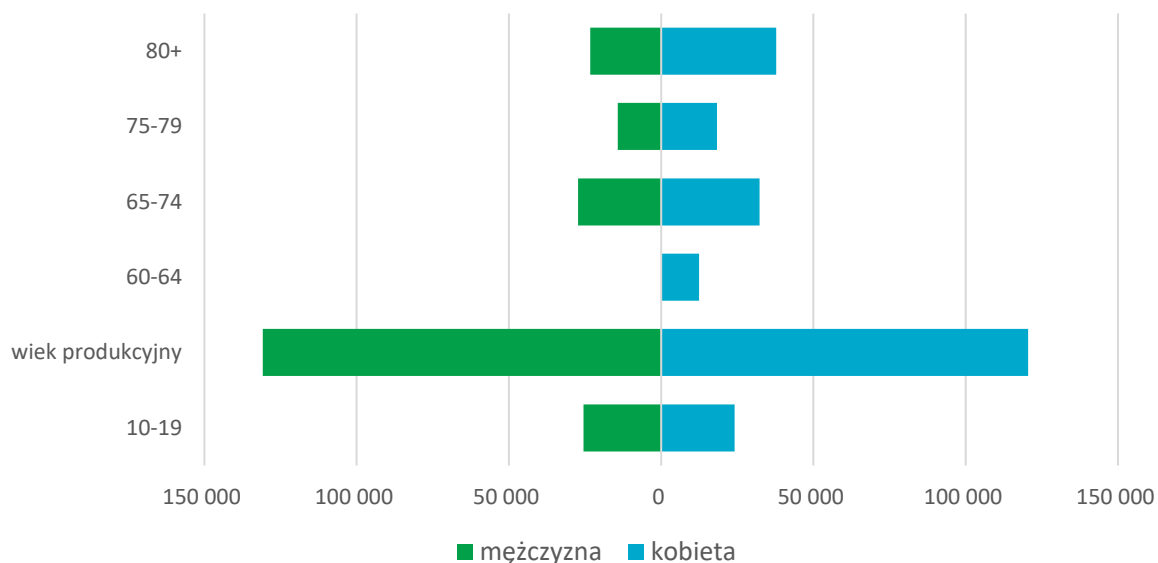

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci prognozowana na 2030 r.

Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
10-19	25 985	24 405
wiek produkcyjny	132 278	122 299
60-64		12 657
65-74	26 143	30 746
75-79	14 311	18 610
80+	24 349	39 124

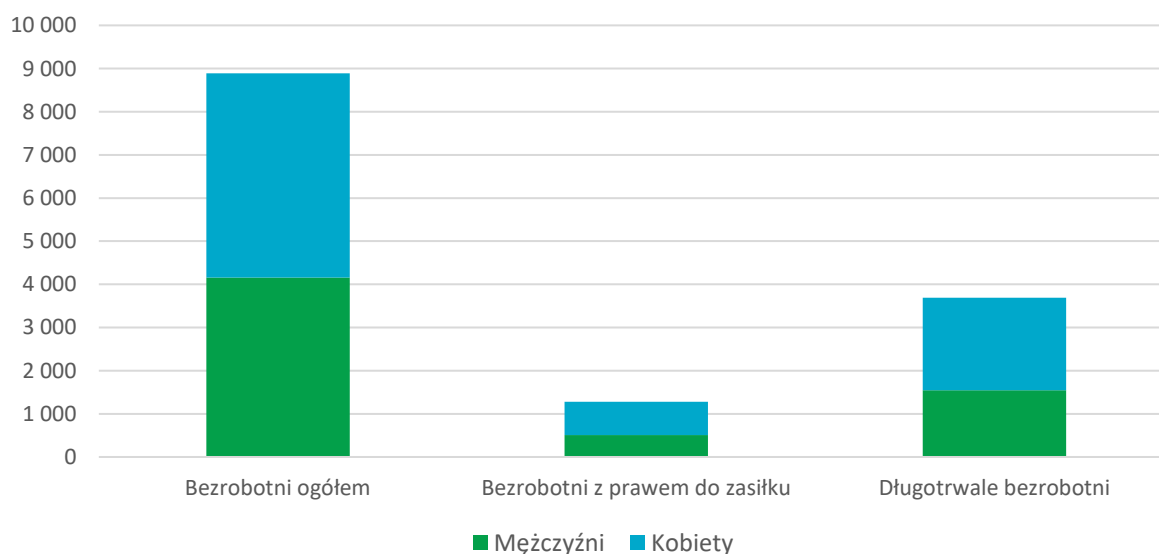
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci prognozowana na 2030 r.

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2020 r.

Status	Ogółem	Zmiana względem 2019 r.	Mężczyźni	Zmiana względem 2019 r.	Kobiety	Zmiana względem 2019 r.
Bezrobotni ogółem	8 890	+2 956	4 159	+1 641	4 731	+1 315
Bezrobotni z prawem do zasiłku	1 281	+417	511	+221	770	+196
Długotrwale bezrobotni	3 687	+946	1 546	+448	2 141	+498

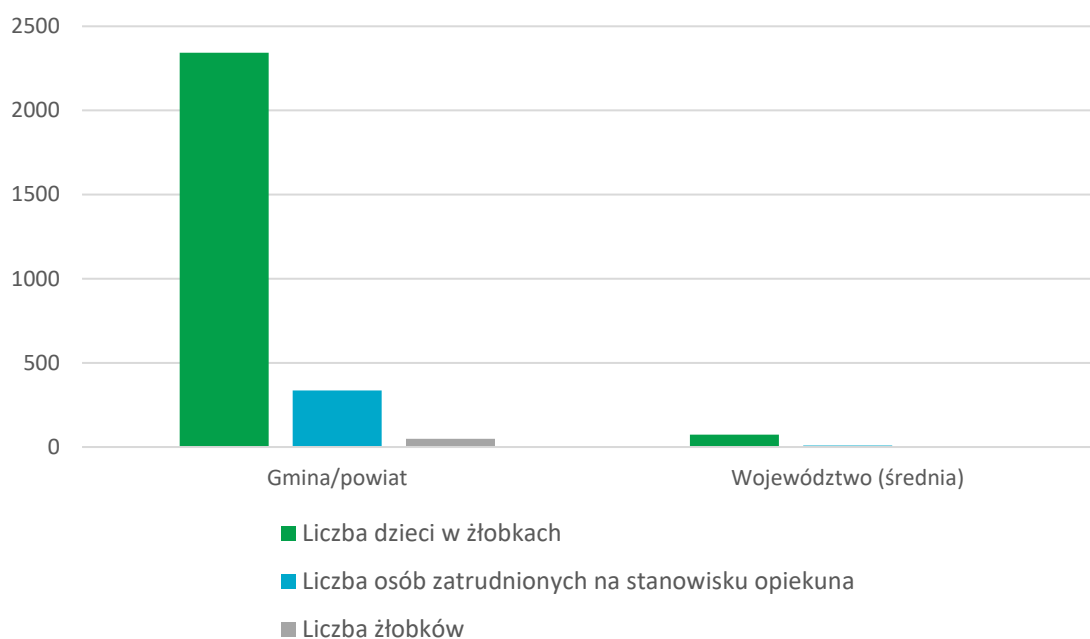
Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2020 r.

Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2020 r.

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowo
Gmina/powiat	Liczba dzieci w żłobkach	2 342
	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	337
	Liczba żłobków	49
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	72,86
	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	9,56
	Liczba żłobków	1,94

Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2020 r.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

(stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	16 834	16 609	15 663
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	433	293	358
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	1 499	924	1 016
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	1 278	401	397
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	1 294	1 404	1 291

Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	100	104	110
Liczba hospicjów	7	2	2	2
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	0	0	0

3. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

Głównym celem pomocy społecznej jest doprowadzenie – w miarę możliwości – do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Realizacja wspomnianego celu leży także u podstaw prowadzenia pracy socjalnej z klientem przez wzmocnienie jego aktywności i samodzielności życiowej. Bariery zakłócającymi harmonijność przebiegu usamodzielniania są przede wszystkim czynniki zdrowotne, tj. niepełnosprawność i długotrwała choroba, względy ekonomiczne, tj. ubóstwo i bezrobocie, a także niski poziom wykształcenia i – coraz częściej – podeszły wiek, co jest efektem ogólnych tendencji demograficznych. Przy występowaniu barier uniemożliwiających usamodzielnienie, celem pracy z klientem jest poprawienie lub nie pogorszenie jego sytuacji życiowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku realizuje zadania gminy i powiatu, w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

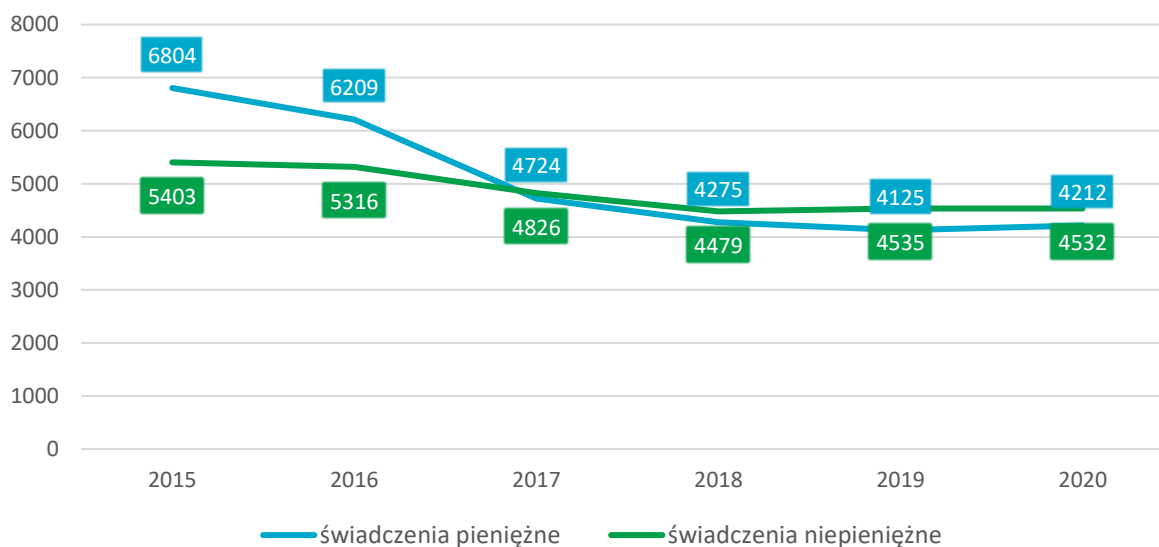
Pomoc społeczna przyznawana jest w formie świadczenia na podstawie decyzji administracyjnej i bezdecyzyjnie jak np. praca socjalna. W 2020 roku członkowie 6 310 rodzin otrzymali świadczenia na podstawie decyzji. W latach 2019-2020 zaobserwowano wzrost liczby osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z 7 661 do 7 794 osób (+1,7%). W latach 2019-2020 wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym (z 3 561 do 3 816, +7,2%) i poprodukcyjnym (z 2 343 do 2 455, +4,8%), którym przyznano świadczenie. Wśród osób, którym przyznano świadczenie w podziale na wiek, w tym kobiet, w 2019 roku wykazano jedynie osoby będące podmiotami wydanych decyzji tj. (osoby dorosłe, rodzice/ opiekunowie prawni dzieci otrzymujących posiłek). Świadczenia w postaci posiłków otrzymywały również dzieci do 18. roku życia, których podmiotami decyzji byli rodzice/opiekunowie prawni. W 2020 roku i prognozie na 2021 rok w wierszach 4-6 i 11-13 wykazano liczbę osób w podziale na wiek rozpatrywaną ze względu na podmiot decyzji, a w przypadku posiłku wykazano również dzieci otrzymujące świadczenie. Dane za rok 2019 skorygowano zgodnie z metodologią.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są w formie pieniężnej i niepieniężnej. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego (osoba samotna 701 zł; osoba w rodzinie 528 zł). Świadczeniami pieniężnymi są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego/klęski żywiołowej lub ekologicznej. Udzielenie świadczeń niepieniężnych nie jest uzależnione jedynie od spełnienia kryterium dochodowego, a głównie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Świadczenia mogą być przyznane w następujących formach: składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, zapewnienie pobytu w ośrodkach wsparcia, mieszkaniach chronionych, rodzinnych domach pomocy, domach pomocy społecznej.

Świadczenia przyznano łącznie 7 794 osobom, w tym 4 212 osób (54,0%) otrzymało świadczenie pieniężne, a 4 532 osoby (58,1%) świadczenia niepieniężne. Po raz pierwszy od 2013 roku liczba osób otrzymująca świadczenia pieniężne wzrosła w porównaniu do poprzedniego tj. 2019 roku (z 4 125 do 4 212, +2,1%). W latach 2019-2020 liczba osób otrzymujących świadczenia niepieniężne utrzymywała się na podobnym poziomie.

Liczba osób otrzymujących świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej w latach 2015-2020

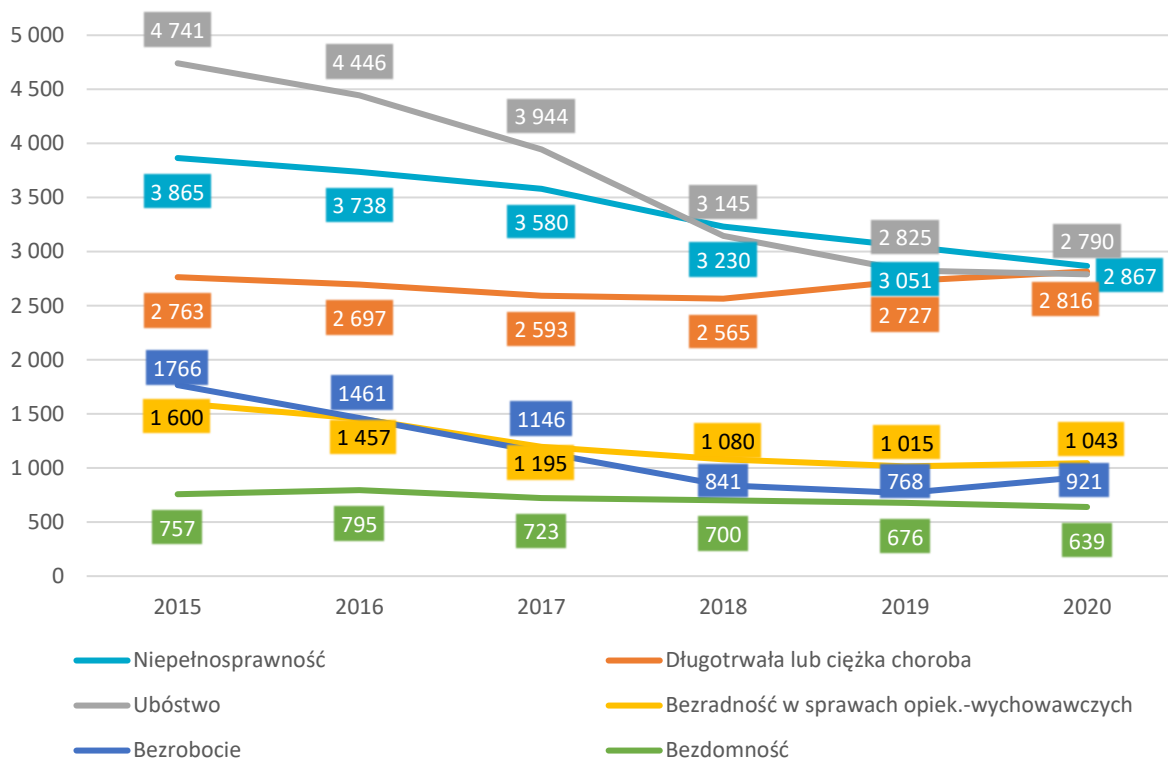

Powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	3 865	3 738	3 580	3 230	3 051	2 867
Długotrwała lub ciężka choroba	2 763	2 697	2 593	2 565	2 727	2 816
Ubóstwo	4 741	4 446	3 944	3 145	2 825	2 790
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych	1 600	1 457	1 195	1 080	1 015	1 043
Bezrobocie	1 766	1 461	1 146	841	768	921
Bezdomność	757	795	723	700	676	639

Potrzeba ochrony macierzyństwa	379	332	271	253	232	256
Alkoholizm	442	415	359	284	231	250
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	125	107	86	70	84	87
Sytuacja kryzysowa	24	18	16	9	11	56
Narkomania	46	39	27	38	40	45
Przemoc w rodzinie	69	60	39	36	38	34
Zdarzenie losowe	40	113	35	24	40	18
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	1	3	8	8	3	0

Najczęstsze powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2015-2020

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód osoby/rodziny. W latach 2019-2020 odnotowano spadek liczby rodzin objętych pracą socjalną (z 6 801 do 5 882 rodzin, -13,5%) i rodzin objętych wyłączną pracą socjalną (z 1 752 do 1 502, -14,3%).

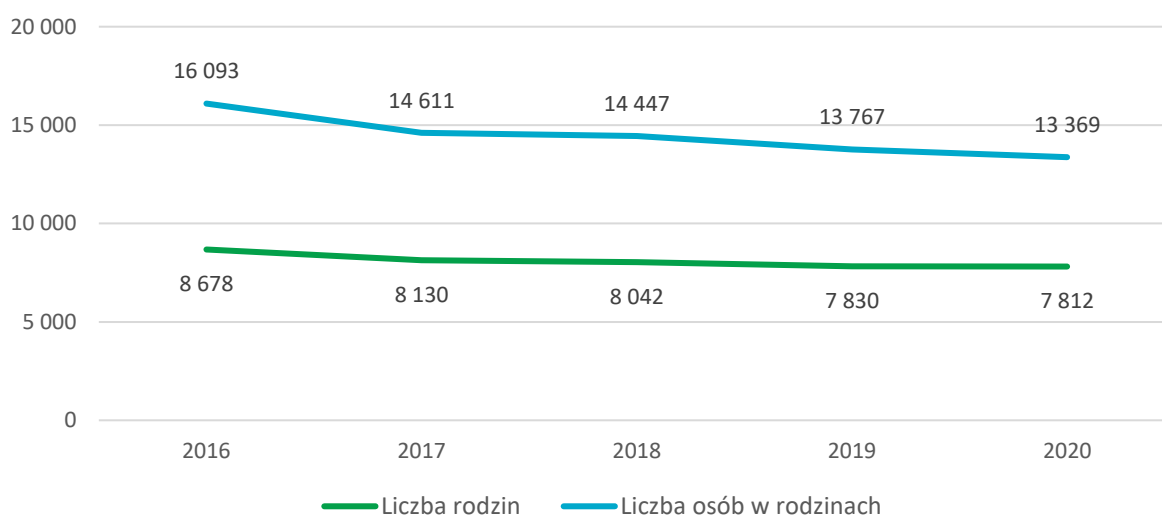
W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny

z osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakt jest pisemną umową określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2020 roku łącznie zawarto 544 kontrakty z osobami w trudnej sytuacji życiowej - o 326 kontraktów mniej niż w roku 2019. W procesie prowadzenia pogłębionej pracy socjalnej zawierano umowy współpracy oraz plany współdziałania – łącznie 330 z osobami w trudnej sytuacji życiowej (o 145 mniej niż w roku 2019).

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2020

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2016	8 678	16 093
2017	8 130	14 611
2018	8 042	14 447
2019	7 830	13 767
2020	7 812	13 369

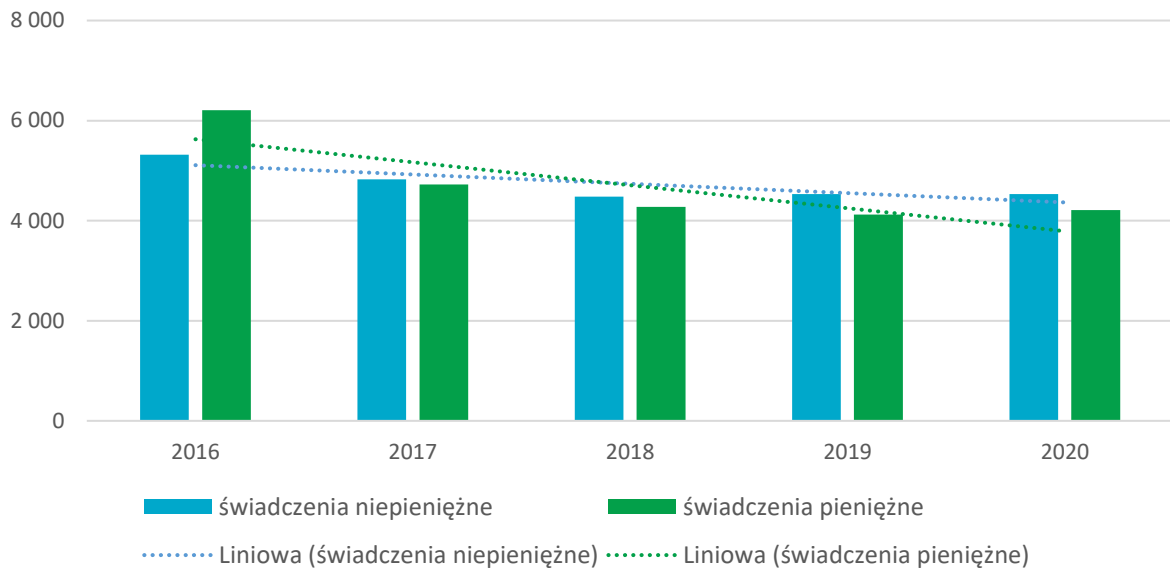
Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2020

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
świadczenia niepieniężne	5 316	4 826	4 479	4 535	4 532
świadczenia pieniężne	6 209	4 724	4 275	4 125	4 212

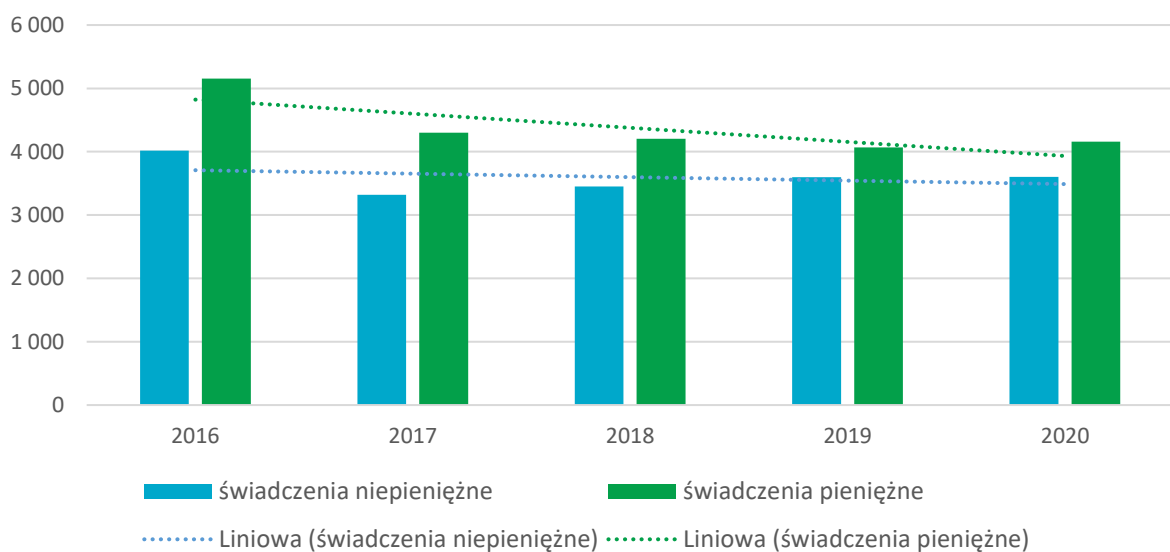
Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
świadczenia niepieniężne	4 019	3 318	3 452	3 598	3 605
świadczenia pieniężne	5 156	4 302	4 202	4 068	4 161

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	13 767	13 369	13 369
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	7 661	7 794	7 794
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	4 522	4 483	4 483
Wiek 0-17	4	1 757	1 523	1 523
Wiek produkcyjny *	5	3 561	3 816	3 816
Wiek poprodukcyjny **	6	2 343	2 455	2 455
Liczba rodzin	7	6 078	6 310	6 310
Liczba osób w rodzinach	8	10 447	10 501	10 501
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	3 974	4 062	4 062
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	2 274	2 332	2 332
Wiek 0-17	11	828	701	701
Wiek 18-59	12	1 540	1 721	1 721
Wiek 60 lat i więcej	13	1 606	1 640	1 640
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	2 441	2 326	2 326
Liczba rodzin	15	2 441	2 326	2 326
Liczba osób w rodzinach	16	2 799	3 793	3 793
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	870	544	544
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	984	728	728

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Ustawa o pomocy społecznej określa zadania gminy, które realizuje MOPR. Zadaniem gminy o charakterze obowiązkowym są m.in.: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych i celowych, praca socjalna, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Pomoc w formie świadczeń pieniężnych

W latach 2019-2020 spadła liczba osób otrzymujących zasiłki stałe (z 2 032 do 1 928, -5,1%) i zasiłki okresowe ogółem (z 508 do 505, -0,6%), wskutek sytuacji epidemicznej wzrosła liczba osób otrzymujących zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia (z 183 do 261, +42,6%). Ponadto znaczący wzrost odnotowano w liczbie osób otrzymujących zasiłek celowy (z 3 572 do 3 990, +11,7%).

Pomoc w formie świadczeń niepieniężnych

W latach 2019-2020 spadła liczba osób, którym zapewniano posiłek (z 1 891 do 1 645, -13,0%), w tym dla dzieci (z 1 551 do 1 318, -14,8%). Zmniejszyła się również liczba osób, którym udzielono schronienia (z 633 do 600, -5,2%), a także za których ponoszono odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (z 772 do 702, -9,1%). W porównaniu do 2019 roku wzrosła liczba osób, która korzystała z usług opiekuńczych (z 1 500 do 1 532, +2,1%).

Wspieranie rodziny

Zadaniem gminy określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są m.in. zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających. W latach 2019-2020 spadła liczba rodzin, z którymi współpracowali asystenci (z 351 do 324, -7,7%). W 324 rodzinach współpracujących z asystentem znajdowało się 509 dzieci i młodzieży, z których 108 w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2020 roku w Gdańsku funkcjonowało 11 rodzin wspierających, które zapewniały wsparcie 18 dzieciom. W stosunku do roku 2019 liczba rodzin wspierających znacznie spadła (z 26 do 11, -57,7%). Spadek w roku sprawozdawczym wynikał z obostrzeń w bezpośrednich kontaktach z powodu stanu epidemicznego. Na przestrzeni lat działania MOPR prowadziły do stałego wzrostu liczby rodzin współpracujących.

GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR
(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	2 032	1 928	1 928
Kwota świadczeń w złotych	2	11 531 517	10 801 652	10 801 652
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	1 832	1 765	1 765
Kwota świadczeń w złotych	4	10 893 184	10 315 412	10 315 412
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	234	183	183
Kwota świadczeń w złotych	6	638 333	486 240	486 240
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	508	505	505
Kwota świadczeń w złotych	8	623 628	661 360	661 360
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	183	261	261
Kwota świadczeń w złotych	10	230 004	331 516	331 516
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	193	153	153
Kwota świadczeń w złotych	12	223 295	202 887	202 887
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	90	66	66
Kwota świadczeń w złotych	14	109 059	83 459	83 459
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	38	16	16
Kwota świadczeń w złotych	16	25 648	9 253	9 253
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	19	3 572	3 990	3 990
Kwota świadczeń w złotych	20	4 438 582	4 178 206	4 178 206
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	2 753	2 736	2 528
Kwota świadczeń w złotych	22	2 225 090	1 799 505	1 320 500
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0

ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	1 891	1 645	1 645
Kwota świadczeń w złotych	26	1 085 441	865 372	865 372
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	1 551	1 322	1 322
Kwota świadczeń w złotych	28	712 614	434 083	434 083
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK				
świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu"				
Liczba osób	29	1 891	1 645	1 645
Kwota świadczeń w złotych	30	1 085 441	865 372	865 372
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	1 551	1 322	1 322
Kwota świadczeń w złotych	32	712 614	434 083	434 083
SCHRONIENIE				
Liczba osób	33	633	600	750
Kwota świadczeń w złotych	34	4 441 942	5 393 010	5 902 580
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	134	118	180
Kwota świadczeń w złotych	38	258 234	198 847	353 056
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	772	702	710
Kwota świadczeń w złotych	40	19 246 514	18 735 702	18 700 000
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	351	324	324
Liczba rodzin wspierających	42	26	11	18
Liczba asystentów rodziny	43	24	24	24
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	0	0	0

3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

Interwencja kryzysowa – interdyscyplinarne działania podejmowane na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, których celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z bieżącymi sprawami. Zapewniono całodobową pomoc psychologiczną oraz pomoc w formie zapewnienia schronienia w hostelu interwencyjnym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Prowadzono koordynację działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty, powoływano grupy robocze, których głównym zadaniem była ścisła współpraca specjalistów nad rozwiązaniem problemu przemocy w rodzinie. W latach 2019-2020 liczba procedur spadła (z 543 do 495, -8,8%). Do każdej z 495

procedur w 2020 roku powołano grupę roboczą, odbyło się 1 461 posiedzeń grup, 667 rodzin objęto pomocą. W 2020 roku zakończono 360 procedur. Liczba zakończonych procedur w porównaniu do 2019 roku spadła (-114, -24,0%).

Ze względu na wzrastającą liczbę zgłoszeń dotyczącego **przemocy podczas pandemii**, od czerwca 2020 roku funkcjonował całodobowy numer 797 909 112 „Dom bez przemocy”, przyjęto 194 telefony. Uruchomiono także adres mail wsparcie@mopr.gda.pl, na który osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, w tym doświadczające przemocy bądź chcące zgłosić potrzebę udzielenia wsparcia mogły kontaktować się z pracownikami MOPR (także anonimowo).

Kontynuowano długofalowe oddziaływania prowadząc „**Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie**”. W ramach projektu z pomocy skorzystały 184 osoby, udzielono 201 konsultacji indywidualnych, odbyło się 50 sesji grupowych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Ze względu na sytuację epidemiczną utrudniona była realizacja zajęć (ograniczenie liczebności grupy). Sesje indywidualne stanowiły kwalifikację do sesji grupowych oraz wsparcia w trakcie i na zakończenie programu. Program był całoroczny, otwarty i koedukacyjny. Ostatecznie 5 osób ukończyło program.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest **piecza zastępcza**, którą organizuje powiat. W Gdańsku na 31 grudnia 2020 roku w pieczy zastępczej ogółem przebywało 843 dzieci. Liczba dzieci utrzymywała się na podobnym poziomie co w 2019 roku (-3 dzieci).

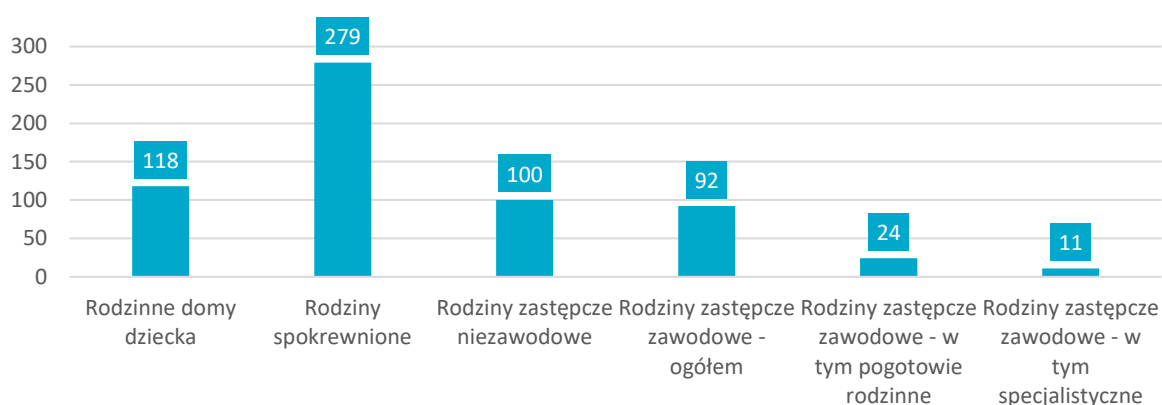
Procesem **usamodzielnienia** objęto pełnoletnich wychowanków opuszczających specjalistyczne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze. W 2020 roku świadczenia udzielone zostały dla osób z młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Wychowankowie pieczy zastępczej w Gdańsku, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej mają możliwość skorzystania z pomocy pieniężnej na dofinansowanie wynajmu pokoju.

Rehabilitacja społeczno-zawodowa jest jednym z zadań powiatu, określonym w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Poszczególne zadania finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz budżetu Miasta Gdańska. W 2020 roku przyjęto ogółem 1 997 wniosków o dofinansowanie w zakresie rehabilitacji społecznej od indywidualnych osób z niepełnosprawnościami, wypłacono 1 599 dofinansowań w zakresie m.in. likwidacji różnego rodzaju barier, w tym architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się, transportowych, zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. W ramach programu „Aktywny samorząd”, wyrównującego szanse osób z niepełnosprawnościami poprzez pomoc w likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, a także pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w 2020 roku do MOPR wpłynęły 564 wnioski o dofinansowanie, zawarto 422 umowy.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach, rodzinach spokrewnionych z dzieckiem, w rodzinach zastępczych niezawodowych, zastępczych zawodowych, w tym rodzinach zastępczych specjalistycznych, rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w 2020 roku

Forma pieczy	Liczba dzieci
Rodzinne domy dziecka	118
Rodziny spokrewnione	279
Rodziny zastępcze niezawodowe	100
Rodziny zastępcze zawodowe - ogółem	92
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym pogotowie rodzinne	24
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym specjalistyczne	11

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach, rodzinach spokrewnionych z dzieckiem, w rodzinach zastępczych niezawodowych, zastępczych zawodowych, w tym rodzinach zastępczych specjalistycznych, rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w 20

POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR
(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY			
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba osób korzystających z usług	1	272	184
USAMODZIELNIENIE			
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ			
Liczba osób	2	27	8
Kwota świadczeń w złotych	3	107 747	52 132
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)			
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE			

Liczba osób	4	2	0	2
Kwota świadczeń w złotych	5	5 166	0	10 322
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	16	9	5
Kwota świadczeń w złotych	7	62 797	32 554	31 734
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE				
Liczba osób	8	2	2	2
Kwota świadczeń w złotych	9	10 578	10 578	10 578
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	10 378 894	11 397 473	11 397 473
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	218	270	300
Wartość dofinansowania w złotych	12	888 126	1 035 861	1 300 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	500	415	800
Wartość dofinansowania w złotych	14	479 026	453 454	1 500 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	804	680	700
Wartość dofinansowania w złotych	16	1 126 549	1 062 282	1 133 857
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	453	452	450
Wartość dofinansowania w złotych	18	1 530 053	1 799 776	1 800 000
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	3 813	3 520	3 520
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	19	0	1	2
Liczba niepełnosprawnych uczestników	20	0	221	442

Wartość dofinansowania ogółem w złotych	21	0	577	36 200
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	22	0	0	0

4. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące:

- liczby rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze i kwoty świadczenia wychowawczego,
- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna,
- liczby osób, rodzin i kwot świadczeń alimentacyjnych,
- liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego i energetycznego wraz z kwotami tych świadczeń.

Analiza danych dotyczących świadczeń wypłacanych na podstawie innych ustaw, poza systemem pomocy społecznej, w naszym mieście realizowanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń wskazuje na wzrost zakresu i kwot tych świadczeń.

Najważniejsze zmiany w stosunku do roku poprzedzającego ocenę w zakresie innych rodzajów pomocy i świadczeń dotyczą:

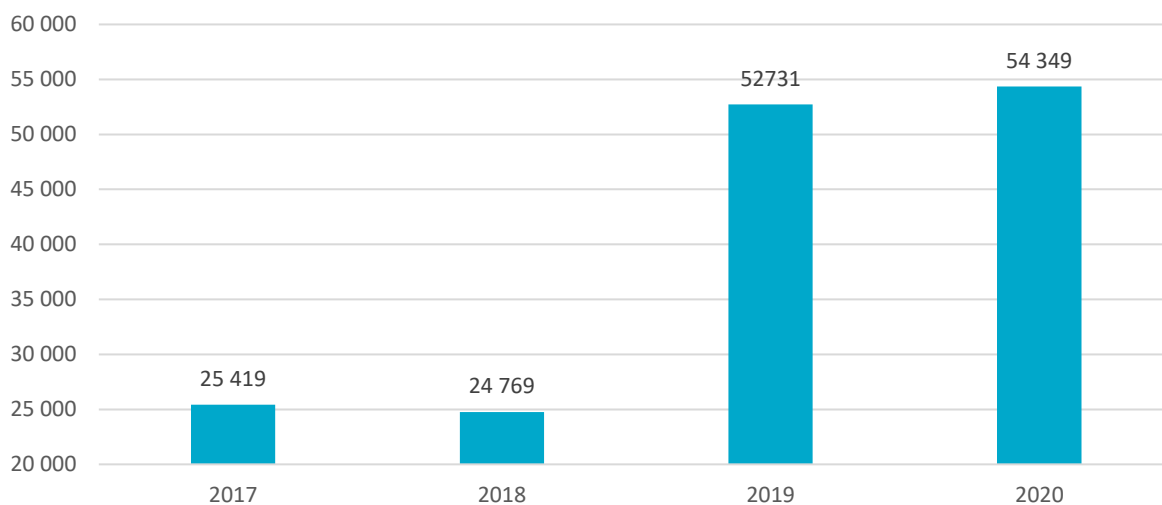
- utrzymania tendencji wzrostu liczby większości rodzajów świadczeń opiekuńczych i kwot przeznaczanych na te świadczenia w stosunku do roku poprzedniego;
- kontynuacji trendu nieznacznego spadku w stosunku do roku 2019 liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego i energetycznego oraz kwot przeznaczanych na te świadczenia.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

Dane za rok 2019 dotyczą okresu od stycznia do czerwca.

Rok	Liczba rodzin
2017	25 419
2018	24 769
2019	52 731
2020	54 349

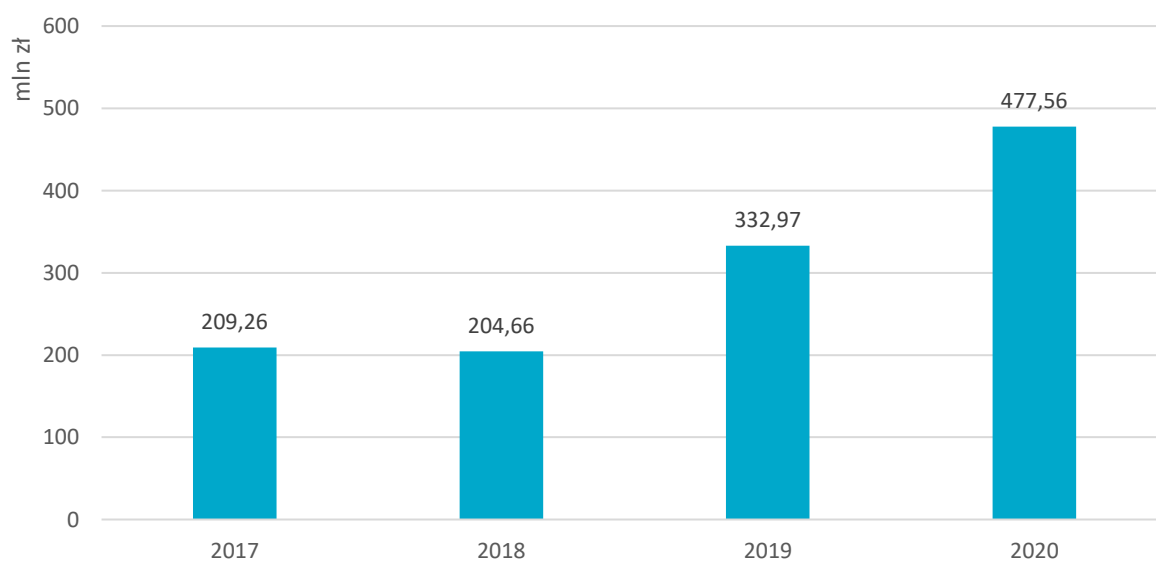
Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń.

Rok	Liczba rodzin
2017	209 255 279,00 zł
2018	204 659 183,00 zł
2019	332 968 918,00 zł
2020	477 555 968,00 zł

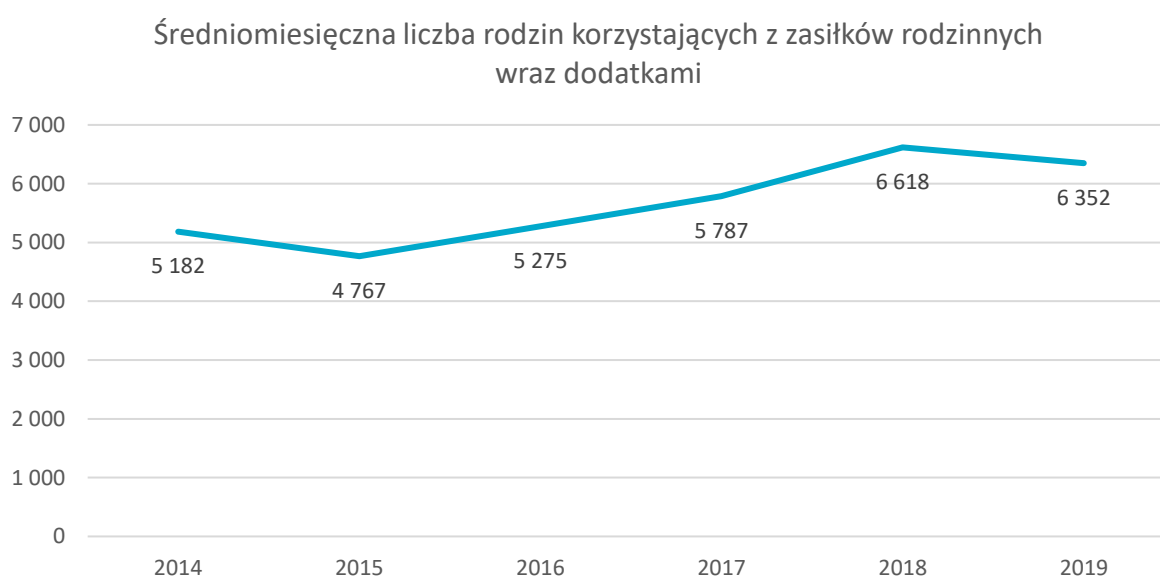
Wydatki na świadczenia wychowawcze

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

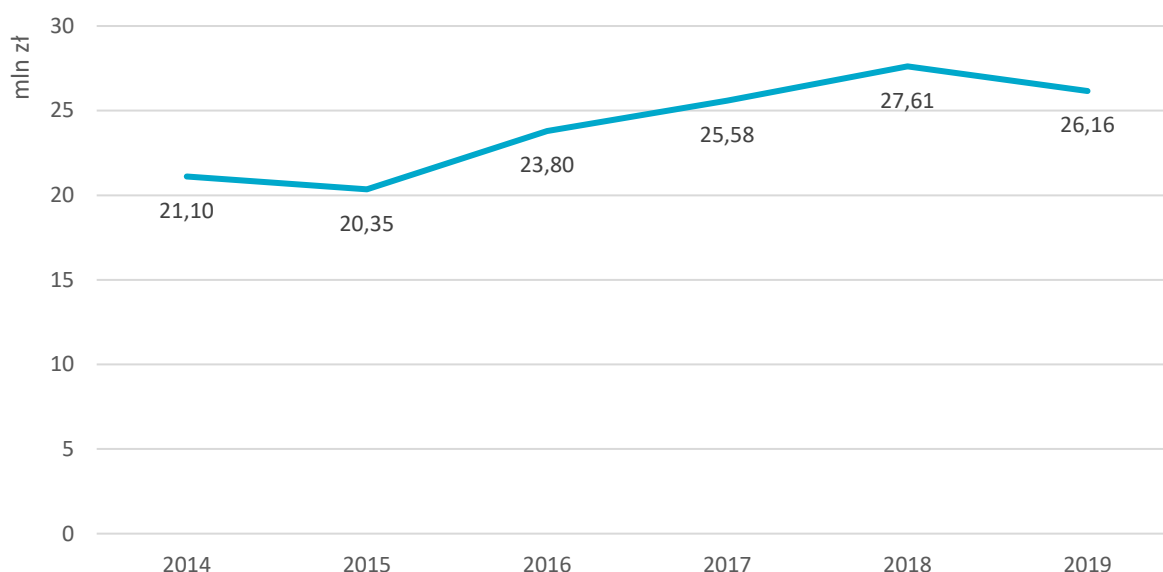
Wyszczególnienie	Liczba rodzin						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	5 182	4 767	5 275	5 787	6 618	6 352	4 826

Kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku.

Rok	Kwota
2014	21 104 137,00 zł
2015	20 348 802,00 zł
2016	23 799 862,96 zł
2017	25 584 829,58 zł
2018	27 614 101,71 zł
2019	26 161 540,28 zł
2020	21 227 510,18 zł

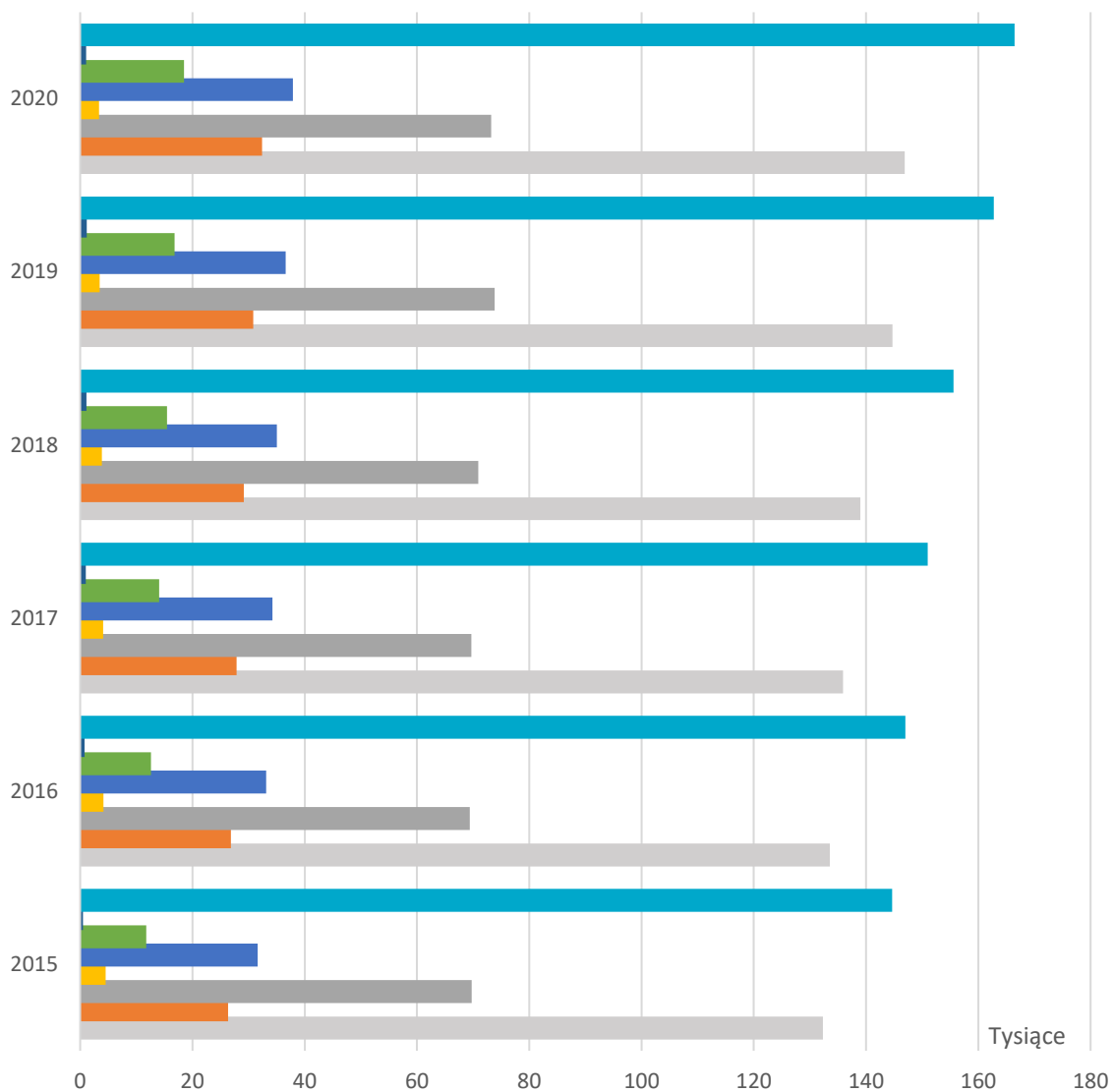
Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, w latach 2014-2020

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	130 454	132 289	133 569	135 907	138 963	144 719	146 918
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	25 812	26 375	26 841	27 862	29 144	30 836	32 411
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	69 785	69 757	69 406	69 674	70 912	73 838	73 238
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	4 907	4 515	4 171	4 104	3 856	3 451	3 360
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	29 950	31 642	33 151	34 267	35 051	36 594	37 909
Świadczenie pielęgnacyjne	10 631	11 798	12 623	14 072	15 489	16 844	18 481
Specjalny zasiłek opiekuńczy	182	525	800	985	1 143	1 181	1 076
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	141 279	144 624	146 992	150 964	155 595	162 744	166 475

Liczba świadczeń w latach 2015-2020

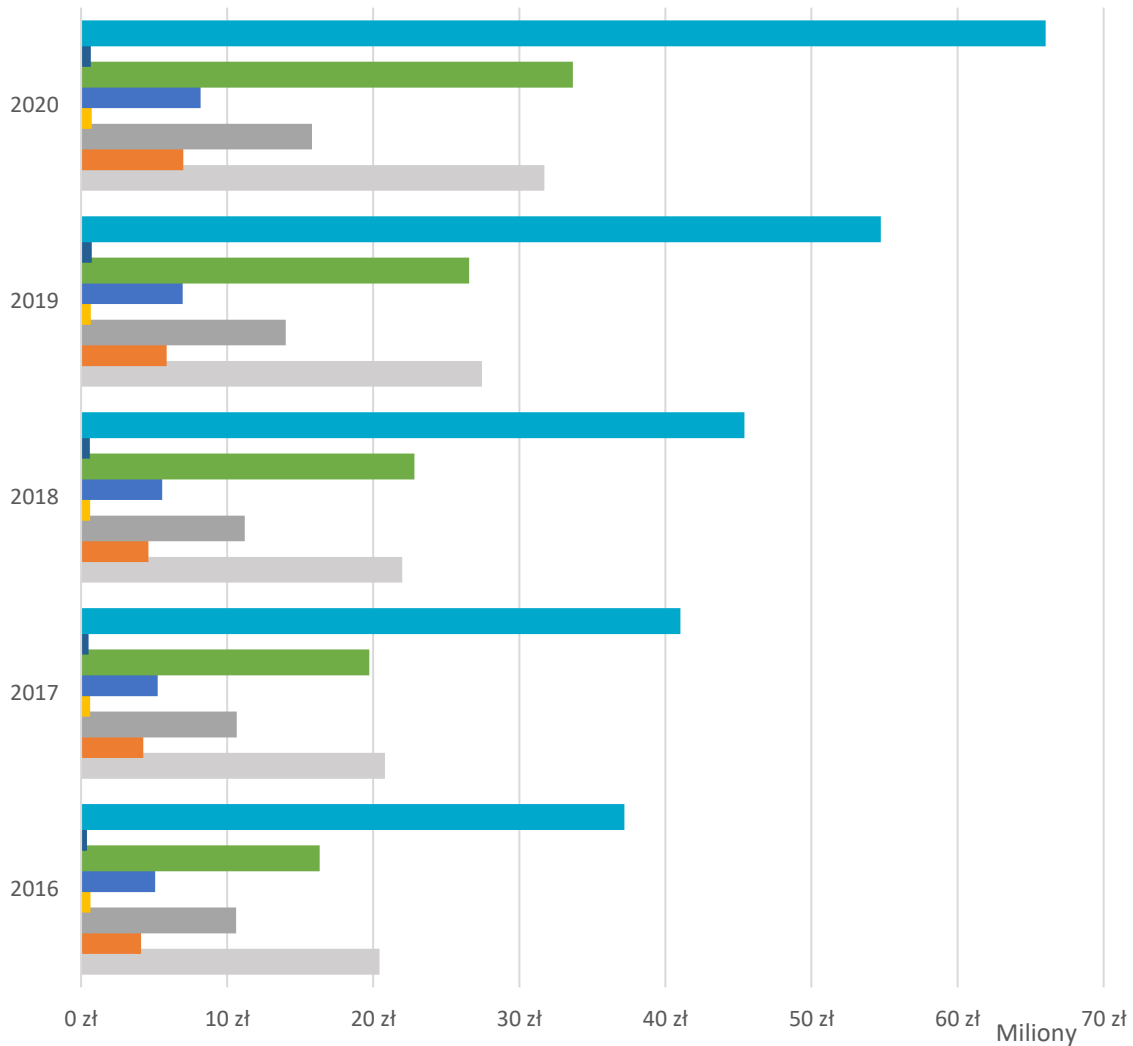

- Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy
- Specjalny zasiłek opiekuńczy
- Świadczenie pielęgnacyjne
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności
- Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka
- Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

Wyszczególnienie	Kwota świadczeń w zł					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	20 240 217	20 436 057	20 793 771	21 980 825	27 451 673	31 710 782
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	4 035 375	4 106 673	4 262 886	4 612 456	5 848 935	6 995 591
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	10 672 821	10 619 118	10 660 122	11 212 091	14 005 084	15 807 690
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	690 795	638 163	627 912	609 228	654 185	725 223
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	4 841 226	5 072 103	5 242 851	5 547 050	6 943 469	8 182 278
Świadczenie pielęgnacyjne	14 020 193	16 340 443	19 733 851	22 815 208	26 570 322	33 661 445
Specjalny zasiłek opiekuńczy	266 674	409 789	509 150	605 060	726 462	663 824
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	34 528 284	37 186 289	41 036 772	45 401 093	54 748 457	66 036 051

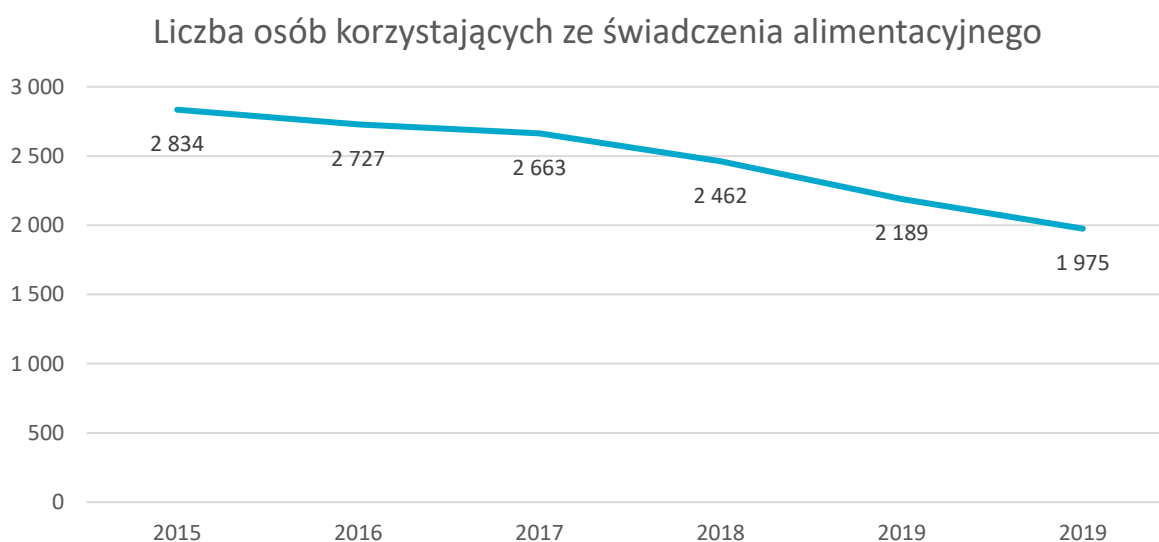
Kwota świadczeń wg rodzaju

- Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy
- Specjalny zasiłek opiekuńczy
- Świadczenie pielęgnacyjne
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat
- Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności
- Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka
- Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem

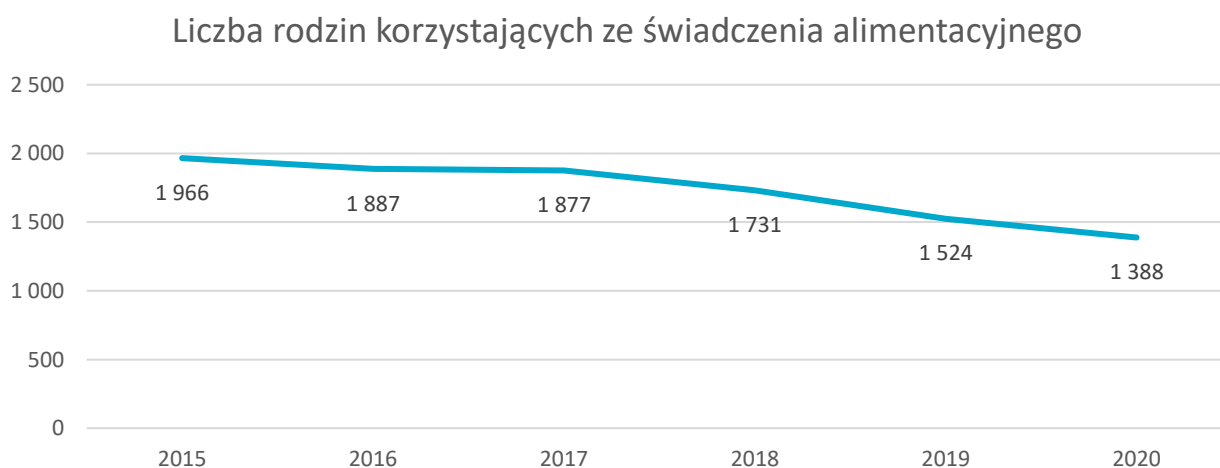
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	Liczba osób					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	2 834	2 727	2 663	2 462	2 189	1 975

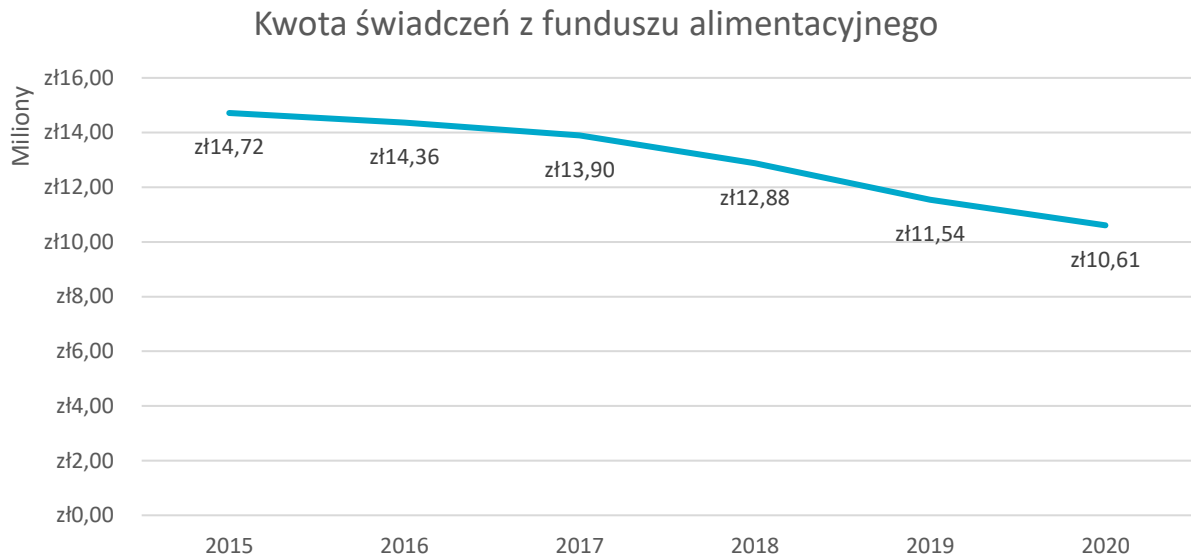
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	Liczba rodzin					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	1 966	1 887	1 877	1 731	1 524	1 388

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	Kwota, w zł					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	14 716 338	14 364 291	13 899 286	12 876 109	11 544 855	10 606 378

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	4 896	4 291	5 150
Kwota świadczeń w złotych	2	9 388 821	9 260 050	12 858 817
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	2 501	2 169	2 500
Kwota świadczeń w złotych	4	292 989	259 414	304 000

5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W Gdańsku placówki pomocy i wsparcia prowadzone są przez Miasto oraz organizacje pozarządowe na jego zlecenie. Tworzą system wsparcia mieszkańców, który jest stale monitorowany i na bieżąco dostosowywany do potrzeb społecznych.

W Gdańsku w latach 2019-2020 spadła liczba ośrodków wsparcia wykazanych w Ocenie (z 39 do 36, -7,7%). Spadek liczby ośrodków wsparcia wynikał ze zmiany objaśnień zgodnie, z którymi zbierano dane w 2020 roku. W 2019 roku w formularzu OZPS wliczano 3 noclegownie dla osób doświadczających bezdomności. W 2020 roku w formularzu OZPS

noclegownie zostały prawidłowo wyodrębnione i odjęte z ośrodków wsparcia. W myśl ustawy o pomocy społecznej ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, mogą być w nim również prowadzone miejsca całodobowego okresowego pobytu.

- Usługi dla osób starszych i z niepełnosprawnościami zapewniane są w klubach samopomocy dla osób starszych, klubach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dziennych domach pomocy, środowiskowych domach samopomocy (w 2020 roku utworzono nowy środowiskowy dom samopomocy dla 15 osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi).
- Zabezpieczenie miejsca pobytu osobom doświadczającym bezdomności zapewniane jest w noclegowniach i schroniskach dla bezdomnych. W 2020 roku 277 osób skorzystało z noclegowni, a 454 osoby przebywały w schroniskach. Ze względu na sytuację epidemiczną noclegownia dla osób doświadczających bezdomności działała całodobowo przez 6 miesięcy. Od marca 2020 roku przygotowano **miejsca izolacyjno-kwarantannowe** dla osób doświadczających bezdomności, które oczekują na przyjęcie do schroniska, noclegowni albo domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Z zabezpieczenia w tej formie skorzystało około 500 osób.

W ramach infrastruktury w Gdańsku działały, oprócz wymienionych powyżej ośrodków wsparcia, placówki wskazane poniżej.

- W ostatnim dniu 2020 roku w **domach pomocy społecznej** na terenie Gdańska zabezpieczono 441 miejsc. Na umieszczenie w DPS oczekiwało 239 osób (o 42 mniej niż w 2019), w tym 131 osób przewlekłe somatycznie chorych, 32 w podeszłym wieku oraz 54 osoby przewlekłe psychicznie chore i 22 osoby niepełnosprawne intelektualnie.
- Zapewniono całodobową pomoc psychologiczną oraz pomoc w formie zapewnienia schronienia w hostelu interwencyjnym (w **Ośrodku Interwencji Kryzysowej**), prowadzono koordynację działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty. Ze względu na sytuację epidemiczną utworzono izolatorium dla osób przyjmowanych do hostelu OIK, celem zapewnienia bezpieczeństwa innym mieszkańcom hostelu.
- **Placówki specjalistycznego poradnictwa** udzielają w szczególności poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego, świadczonego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W tabeli uwzględniono punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, Centrum Informacji dla Osób Niewidzących, Centrum Informacji przy DPS, Punkt Wsparcia Środowiskowego FOSA na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Do jednostek specjalistycznego poradnictwa dodano Centrum Pomocy Dziecku. Dane za 2019 rok uaktualniono.
- W 2020 roku w **placówkach wsparcia dziennego** zabezpieczono 423 miejsca, z których skorzystały 674 osoby. W lipcu 2020 roku uruchomiono nową placówkę wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Zaspa-Rozstaje.
- Łącznie liczba miejsc w **placówkach opiekuńczo-wychowawczych** w 2020 roku wynosiła 285. Liczba ta wzrosła dzięki zwiększeniu dostępności miejsc w pieczy instytucjonalnej – łącznie pozyskano 30 dodatkowych miejsc w placówkach – uruchomiono nową placówkę opiekuńczo-wychowawczą dla 14 dzieci, przeniesiono

placówkę opiekuńczo-wychowawczą do nowej siedziby, pozyskując 4 dodatkowe miejsca socjalizacyjne, przeniesiono Gdańskie Pogotowie Opiekuńcze do 3 samodzielnych 14-osobowych domów, spełniając tym samym wymóg ustawy POW.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	x	1 125	1 125
Liczba osób korzystających	2	x	1 414	1 420
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	x	57	57
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	x	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	x	273	273
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	x	15 885 555	16 200 859
W TYM (z wierszy 1-6):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	318	333	333
Liczba osób korzystających	8	368	390	390
Liczba osób umieszczonych	9	368	390	390
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	47	40	37
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	132	153	146
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	7 179 177	8 240 607	8 239 597
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	210	210	210
Liczba osób korzystających	14	259	248	250
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	4	6	6
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	39	40	40
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	2 524 506	2 197 430	2 286 677
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	181	181	181
Liczba osób korzystających	19	239	226	230
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	18	11	14
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	47	39	39
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	1 264 247	1 155 958	1 208 590
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	x	339	354

Liczba osób korzystających	24	x	454	550
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	x	1	12
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	x	41	41
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	x	4 291 560	4 465 995
OGRZEWALNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	20	0	30
Liczba osób korzystających	29	0	0	180
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	6	0	10
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	0	0	338 125
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	124	134	130
Liczba osób korzystających	33	259	277	300
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	2	0	9
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	796 4260	1 101 450	1 098 460
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	441	441	441
Liczba osób korzystających	37	534	459	459
Liczba osób umieszczonych	38	534	459	459
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	39	281	239	239
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	7	1	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	299	287	287
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	22 957 875	23 101 795	24 807 417
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	42	29	29
Liczba osób korzystających	44	45	33	33
Liczba osób umieszczonych	45	45	25	21
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	46	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	47	16	4	4
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	48	495 594	378 062	370 440
OSRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	49	10	10	10

Liczba osób korzystających	50	60	64	60
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	51	12 036	11 162	11 177
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	68	80	80
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	3 130 487	3 622 078	3 613 078
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	54	408	423	428
Liczba osób korzystających	55	262	219	230
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	56	86	108	110
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	57	2 607 720	2 945 040	3 299 316
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	58	255	288	285
Liczba osób korzystających	59	259	257	285
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	60	201	198	198
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	61	15 903 192	17 487 129	17 487 129
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	62	0	0	0
Liczba osób korzystających	63	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	66	88	88	100
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	67	24	15	25
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	68	246	238	240
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	69	79	72	72
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	70	4 899 096	5 299 163	5 821 188
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	71	0	0	0

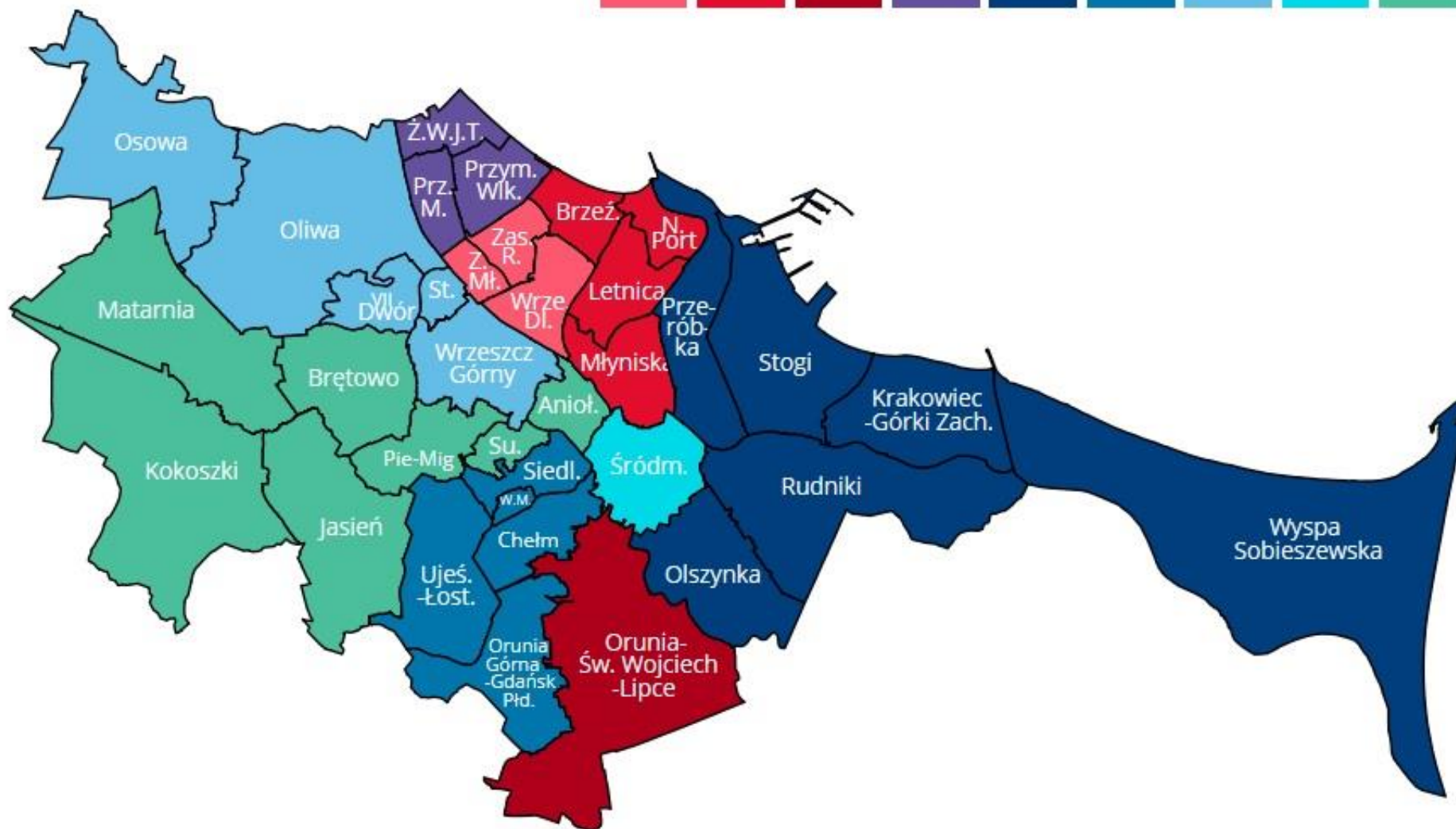
6. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta, z własną strukturą oraz wyspecjalizowaną kadrami, która w kompleksowy sposób udziela pomocy osobom wymagającym wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Kierownictwo jednostki stanowi Dyrektorka oraz troje Zastępców pracujących w określonych obszarach: Zastępczyni Dyrektorki ds. wsparcia specjalistycznego, Zastępczyni Dyrektorki ds. wsparcia środowiskowego oraz Zastępca Dyrektorki ds. programów społecznych.

Ogólna liczba zatrudnionych pracowników na 31 grudnia 2020 roku (bez zastępstw i wakatów) wyniosła 450 osób.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jest 9 Centrów Pracy Socjalnej (dalej: CPS). Zostały w miarę możliwości rozlokowane i dostosowane do potrzeb mieszkańców tak, aby były jak najbardziej dostępne i znajdowały się jak najbliżej miejsca zamieszkania. Na 31 grudnia 2020 roku w MOPR zatrudnionych było 211 pracowników socjalnych.

Legenda

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

W 2020 roku ok. 1,8 tys. klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie skorzystało ze wsparcia ponad 850 wolontariuszy. Podpisano 86 porozumień z wolontariuszami, którzy regularnie pomagali dzieciom w nauce, robili zakupy, wspierali seniorów. Wolontariusze uczestniczyli w organizacji wielu akcji m.in.: Projekt Starszy Brat Starsza Siostra – 16 wolontariuszy wspierało 16 dzieci w wieku szkolnym, przygotowanie 307 paczek świątecznych, organizowanie finału akcji „Każdy Może Pomóc”, w nowej formule ze względu na sytuację epidemiczną, rozwożenie masek do domów seniorów, „Koszyczek Wielkanocny” – dostarczanie produktów świątecznych dla osób starszych. Ponadto w ramach programu rządowego Wspieraj Seniora zorganizowano wsparcie seniorów w wieku 70 i więcej lat, którzy ze względu na trwający stan epidemii pozostali w domu. Wolontariusze dostarczali zakupy, artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej. W 2020 roku wsparciem objęto 344 osoby, 68 wolontariuszy wspierało zadanie.

Wykorzystywano możliwość włączenia firm we wsparcie osób korzystających z pomocy społecznej w ramach CSR – biznesu odpowiedzialnego społecznie. Zrealizowano różnorodne przedsięwzięcia m.in.: projekt „Książka dla seniora” – zapewnienie aktywizacji 60 seniorów w izolacji domowej, projekt „Pomoc dzieciom w nauce zdalnej” – przekazanie laptopów, komputerów, tabletów dla 50 dzieci z rodzin wspieranych przez MOPR, nauka zasad savoir-vivre dla wychowanków pieczy zastępczej – współpraca z 15 dziećmi, zajęcia rozwijające pasje i talenty dzieci, finansowane przez podmioty biznesowe. W 2020 roku w MOPR 2 osoby świadczyły prace społecznie użyteczne.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

W każdym CPS pracują trzy wyspecjalizowane zespoły pracowników socjalnych: Zespół Informacji i Obsługi, Zespół Pracy Socjalnej oraz Zespół Usług i Świadczeń.

Podział Gdańska i przypisanie do poszczególnych Centrów Pracy Socjalnej obrazuje mapa.

7. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W Gdańsku środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2020 roku 862.598.069 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o ponad 159 milionów zł. Od kilku lat utrzymuje się tendencja rosnąca tych wydatków, a rok 2020 był pod tym względem rekordowy.

Największy wzrost wydatków pomiędzy rokiem oceny tj. rokiem 2020, a poprzednim rokiem 2019 dotyczył:

- świadczeń wychowawczych - wzrost o 144.313.003 zł;

- świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, z ubezpieczenia społecznego - wzrost o 8.485.011 zł;
- pozostałej działalności w zakresie pomocy społecznej - wzrost o 3.874.072 zł;
- środków PFRON - wzrost o 2.390.196 zł;
- przeciwdziałania alkoholizmowi - wzrost o 1.698.202 zł;
- działalności placówek opiekuńczo - wychowawczych - wzrost o 1.480.667 zł.

W roku 2021 prognozuje się jednak spadek wydatków do poziomu około 755 mln złotych.

W poniższej tabeli wyszczególnione zostały wszystkie poniesione w latach 2019 i 2020 wydatki związane z wykonywaniem zadań własnych i zleconych w obszarze udzielonej pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, form wsparcia, programów i projektów według klasyfikacji budżetowej. Wielkości wydatków dotyczą wykonania budżetu jednostki za dany rok, zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28. Uwzględnione zostały wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia, zarówno środki budżetu państwa, jak i środki własne jednostki samorządu terytorialnego, w tym także środki pochodzące z Unii Europejskiej w podziale na:

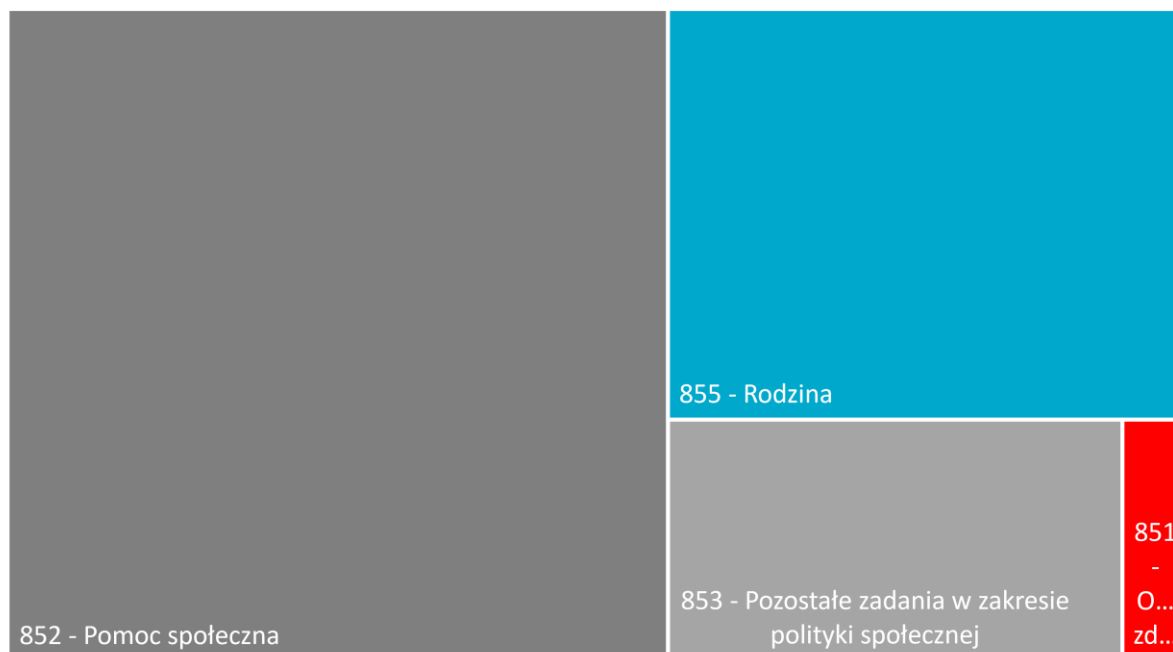
- budżet Miasta - uwzględnia wielkość środków ogółem wydatkowanych przez Gminę Miasta Gdańska,
- budżet OPS/PCPR to jest budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku - wykazano dane odnoszące się tylko do środków finansowych jakimi w danym roku dysponował MOPR.

Wydatki w obszarach polityki społecznej

- 851 - Ochrona zdrowia
- 852 - Pomoc społeczna
- 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- 855 - Rodzina

Wydatki w obszarach polityki społecznej w OPS/PCPR

- 851 - Ochrona zdrowia
- 852 - Pomoc społeczna
- 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- 855 - Rodzina

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone), w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok oceny 2020	Prognoza 2021
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	703 147 607	862 598 069	754 224 945
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	104 541 980	104 104 738	96 008 711
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	1 152 803	924 445	2 515 674
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	12 067 562	13 765 764	11 484 326
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	2 249 173	2 118 203	2 421 620
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	30 439 646	30 849 331	33 937 487
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	7 481 772	7 747 536	9 130 070

85203 - Ośrodki Wsparcia	9	11 853 676	11 477 092	18 040 993
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	1 248 285	0	0
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	175 313	113 040	36 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	175 313	113 040	36 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	984 503	922 565	994 200
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	984 162	922 370	994 000
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	3 015 461	3 108 335	2 578 356
w tym: w budżecie OPS	16	3 014 652	3 107 283	2 575 356
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	10 834 928	10 613 805	15 115 794
w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	11 357 508	10 643 051	10 969 000
w tym: w budżecie OPS	20	11 218 178	10 522 915	10 809 000
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	0	0	0
w tym: w budżecie PCPR	22	0	0	0
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	31 364 545	30 858 013	31 636 702
w tym: w budżecie OPS	24	31 355 439	30 858 013	31 636 702
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	3 634 092	4 067 687	4 880 679
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	823 934	1 039 654	1 460 883
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	13 370 793	13 973 719	14 029 315
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	474 597	0	0
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	4 233 424	3 426 232	3 258 170
w tym: w budżecie OPS	30	3 503 815	2 625 291	2 311 580
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	24 828	0	21 048
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	24 828	0	21 048
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	24 828	0	21 048
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	24 828	0	21 048
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0

85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	10 372 767	14 246 839	14 335 523
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	942 879	1 342 803	1 431 463

853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	1 010 215	888 529	939 488
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	188 735	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	1 153 970	1 360 533	1 682 740
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	10 069 620	12 459 816	2 808 164
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	10 069 620	12 459 816	2 808 164
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	7 231 999	5 360 243	1 630 105
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	1 917 833	2 386 989	1 630 105

854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	1 024 164	556 896	1 205 045
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	390 810	337 750	600 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0

855 - RODZINA

85501 - Świadczenie wychowawcze	53	337 318 000	481 631 003	385 000 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	114 218 772	122 703 783	108 866 564
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	0	0	0
85504 - Wspieranie rodziny	57	17 609 321	18 541 468	16 736 936
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	1 764 505	2 316 509	1 791 840
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	23 745 982	23 978 222	24 638 210
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0

w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	20 747 104	20 286 862	20 599 730
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	20 747 104	20 279 025	20 590 130
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	22 682 379	24 163 046	24 934 696
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	6 357 156	6 265 291	6 360 750
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	1 063 422	1 340 000	750 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	0	0	0
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopach wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku realizował projekty finansowane z **Europejskiego Funduszu Społecznego** oraz **Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej**. Korzystano ze środków Funduszu Solidarnościowego.

W 2020 roku projekty realizowane w obszarze **aktywizacji zawodowej** to: GPS – Gotowość Praca Samodzielność II oraz Cała Naprzód II.

GPS – Gotowość Praca Samodzielność II

Termin realizacji projektu: 01 października 2018 – 31 marca 2021 (przedłużenie o 3 miesiące ze względu na sytuację epidemiczną)

Partnerzy projektu: Fundacja	Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Gdańsku, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie.
Źródło dofinansowania:	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
Cel projektu:	Zwiększenie szans na zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wdrożenie kompleksowych programów aktywizacji społeczno-zawodowej.
Opis projektu:	Działania skierowane do osób, rodzin, środowisk i lokalnych społeczności, w oparciu o ścieżkę reintegracji stworzoną indywidualnie dla każdego uczestnika wsparcia, przy wykorzystaniu animacji środowiskowej, podejścia oddolnego oraz ekonomii społecznej. Ważnym elementem jest realizacja projektu w oparciu o partnerską współpracę z GUP, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami. Wsparcie osadzone jest przede wszystkim na pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych MOPR.
Charakterystyka uczestników:	480 uczestników – osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także otoczenie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (50 osób) w zakresie, w jakim jest to niezbędne do aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
Rezultaty projektu:	W 2020 roku pracą w ramach Projektu objętych było 403 uczestników.

Cała Naprzód II

Termin realizacji projektu:	01 lipca 2019 – 30 czerwca 2021
Partnerzy projektu:	Gmina Pszczółki (GOPS w Pszczółkach), Gmina Suchy Dąb (GOPS w Suchym Dębie).
Źródło dofinansowania:	Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
Cel projektu:	Zwiększenie szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy lub poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Opis projektu: Wsparcie realizowane w postaci kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej, w oparciu o pogłębioną analizę umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych danego uczestnika. Realizowano: kursy i szkolenia zawodowe prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, staże zawodowe umożliwiające zdobycie doświadczenia w danej branży, indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy oraz wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

Charakterystyka uczestników: 110 uczestników - osoby pozostające bez pracy, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach), osoby pozostające bez pracy (z wyłączeniem osób przed ukończeniem 30. roku życia) nie należące do żadnej z kategorii wskazanych w punkcie powyżej (tj. mężczyźni w wieku 30-49 lat), osoby pracujące, znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Rezultaty projektu: Do końca 2020 roku wsparciem objęto 96 osób. W 2020 roku liczba osób pracujących po opuszczeniu projektu wyniosła 21, w tym 20 osób otrzymało kwalifikację.

W obszarze wsparcia **osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz z zaburzeniami psychicznymi** w 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku kontynuował realizację projektu OzA – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych Osób z Autyzmem oraz projekt Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

OzA – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych Osób z Autyzmem

Termin realizacji projektu: 01 kwietnia 2019 – 31 marca 2022

Partnerzy projektu: Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym, Fundacja „Pomóż Mi Życ”.

Źródło dofinansowania: Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Cel projektu: Zwiększenie oferty oraz poprawa jakości działań w obszarze wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnością z autyzmem poprzez przetestowanie modelu, jaki został opracowany przez zespół ekspertów w I fazie projektu. Kompleksowe

wsparcie dorosłych osób z niepełnosprawności intelektualną z autyzmem, ich rodzin i opiekunów.

- Opis projektu: Projekt odpowiada na potrzebę stworzenia spójnego systemu pomocy środowiskowej na rzecz osób z autyzmem poprzez koordynację, zapewnienie dostępności specjalistycznego wsparcia niezbędnego do życia w środowisku społecznym (w tym rodzinnym, zawodowym, edukacyjnym). Realizacja projektu umożliwi prowadzenie środowiskowego wsparcia przez asystentów i trenerów pracy zarówno w miejscu zamieszkania osób z autyzmem, jak również w placówkach dziennego pobytu, do których na co dzień uczęszczają, a także utworzenie nowego ŚDS i dwóch nowych form mieszkalnictwa dla osób z autyzmem.
- Charakterystyka uczestników: 80 dorosłych osób z autyzmem, z niepełnosprawnością intelektualną zamieszkałych w Gdańsku, 100 osób z ich rodzin i opiekunowie. 100 pracowników i współpracowników podmiotów, instytucji i organizacji, którzy realizują wsparcie medyczne i społeczno-zawodowe na rzecz OzA.
- Rezultaty projektu: Do końca 2020 roku wsparciem objęto 54 dorosłe osoby z autyzmem, 52 osoby z ich otoczenia oraz 21 specjalistów.

Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi

- Termin realizacji projektu: 01 sierpnia 2017 – 30 listopada 2020
- Partnerzy projektu: Centrum Zdrowia Psychicznego Optimmed, Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA, Fundacja Wspierania Rodzin Przyszań, Stowarzyszenie na rzecz osób z kryzysami psychicznymi Przyjazna Dłoń.
- Źródło dofinansowania: Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.
- Cel projektu: Poprawa jakości działań w obszarze zdrowia psychicznego przez przetestowanie modelu wsparcia osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Działania ukierunkowane na interdyscyplinarne wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi (dorosłych w wieku produkcyjnym oraz młodych dorosłych w wieku 16-25 lat) zamieszkałych w Gdańsku.
- Opis projektu: Projekt przyczynił się do podniesienia skuteczności polityk ze styku zdrowia psychicznego i zabezpieczenia społecznego, włączając w te działania podmioty odpowiedzialne za politykę społeczną i ochronę zdrowia. Priorytetowym działaniem było

zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, ciągłej, spersonalizowanej i szeroko dostępnej pomocy specjalistycznej oraz innych form wsparcia niezbędnych do życia w środowisku społecznym, w tym rodzinnym, zawodowym i edukacyjnym. Testowany model wpisywało się także w potrzebę zapewnienia wsparcia rodzinom i opiekunom osób z zaburzeniami psychicznymi oraz podniesienia świadomości społecznej dotyczącej zaburzeń psychicznych i profilaktyki zaburzeń.

Charakterystyka uczestników: Kluczowymi adresatami projektu było 200 mieszkańców/mieszkanek Gdańska: osób dorosłych w wieku produkcyjnym oraz młodych dorosłych w wieku 16-25 lat, z zaburzeniami psychicznymi/chorujących psychicznie. Model uwzględnia podział na osoby niezdiagnozowane i osoby posiadające diagnozę psychiatryczną. Adresatami usług są także osoby z bezpośredniego otoczenia osoby chorującej psychicznie.

Rezultaty projektu: Do końca 2020 roku wsparciem objęto 346 osób, w tym 208 osób uzyskało wsparcie w związku z doświadczanymi zaburzeniami/chorobami psychicznymi, 138 osób wzięło udział w kursach i szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe w obszarze pomocy osobom doświadczającym zaburzeń psychicznych. Powstał m.in. środowiskowy dom samopomocy, klub integracji społecznej oraz mieszkania wspomagane.

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020

Termin realizacji projektu: sierpień 2020 – grudzień 2020

Źródło dofinansowania: Fundusz Solidarnościowy

Cel programu: Wzmocnienie systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Specjalistyczne poradnictwo tj. wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami niepełnosprawnymi. Nauka pielęgnacji/rehabilitacji

i dietyki członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami niepełnosprawnymi.

Opis programu:

Usługa polegała na zapewnieniu wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z niepełnosprawnościami z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Rezultaty:

Usługę realizowano w trzech modułach: Moduł I – w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością – zrealizowano 4 000 godzin usług oraz w ośrodkach wsparcia – zrealizowano 1 945 godzin usług. Moduł II – w ramach pobytu całodobowego w ośrodkach wsparcia – zrealizowano 90 dni pobytu. Moduł III – poradnictwo specjalistyczne dla opiekunów osób z niepełnosprawnością – zrealizowano 750 godzin usług. Dzięki usłudze opiekunowie osób z niepełnosprawnością mieli możliwość m.in. załatwienia codziennych spraw, odpoczynku czy podjęcia działań w kierunku zatrudnienia.

Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020

Termin realizacji projektu:

6 marca – 31 grudnia 2020

Źródło dofinansowania:

Fundusz Solidarnościowy

Cel programu:

Wsparcie społeczne w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osób niepełnosprawnych spełniających określone kryteria programowe.

Opis programu:

Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” - edycja 2020, zapewnia wsparcie społeczne w formie świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym w wieku do 75 roku życia ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co

dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Program ma na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych posiadających stosowne orzeczenie oraz poprawę jakości świadczonych usług. Program zakładał dofinansowanie max. do 50% kosztów realizacji usług opiekuńczych. Umowa pomiędzy Gminą Miasta Gdańska a Wojewodą Pomorskim określa tylko kwotę dofinansowania ze środków FS.

Rezultaty: Z programu skorzystało 177 osób.

Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015-2020 - edycja 2020 - moduł II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+”

Termin realizacji projektu: styczeń 2020 – grudzień 2020

Źródło dofinansowania: Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015-2020 – edycja 2020

Cel programu: Zapewnienie wsparcia seniorom przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.

Opis programu: Wsparcie seniorów poprzez tworzenie i funkcjonowanie Dziennych Domów.

Charakterystyka uczestników: Osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60+, bez warunku korzystania z pomocy społecznej, bez kryterium finansowego.

Rezultaty projektu: Zapewnienie wsparcia dla łącznie 45 osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+, przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. W roku 2020 łącznie ze wsparcia skorzystały 52 osoby.

Program Wspieraj Seniora

Termin realizacji projektu: 12 listopada – 31 grudnia 2020

Źródło dofinansowania: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Cel projektu: Pomoc dla seniorów w okresie pandemii. Przeciwdziałanie zakażeniom COVID 19 wśród osób starszych.

Opis programu: Organizacja usługi wsparcia gminy w realizacji zadania polegającego na wsparciu seniorów w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej dla osób w wieku 70 lat i więcej, którzy ze względu na trwający stan epidemii pozostali w domu. Do realizacji zadania wykorzystano pomoc wolontariuszy.

Rezultaty projektu: Udzielono wsparcia 344 osobom.

W 2020 roku realizowano projekt w obszarze **przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Dziecko w Centrum – edycja 2020

Termin realizacji projektu: sierpień – grudzień 2020

Źródło dofinansowania: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Cel projektu: Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie.

Opis projektu: Zapewniono organizację „Kompleksowego wsparcia dziecka i rodziny” dla 17 gdańskich rodzin (32 osoby dorosłe i 35 dzieci). Zrealizowano trzy bloki warsztatowe, w ramach, których odbyło się 36 godzin warsztatów, które z uwagi na sytuację epidemiczną były prowadzone w formie zdalnej.

Rezultaty projektu: Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, poprawa funkcjonowania dzieci w tych rodzinach, poprawa radzenia sobie z emocjami, kryzysami oraz agresją w rodzinie, a przede wszystkim komunikacja bez przemocy. Dzięki poprawie relacji w rodzinach zmalało ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Kolejny rok wykorzystano dofinansowanie Ministerstwa w obszarze **wspierania rodziny i pieczy zastępczej.**

Program asystent rodziny na rok 2020

Termin realizacji projektu: 29 września – 31 grudnia 2020

Źródło dofinansowania: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Cel projektu:	Wzmocnienie asystentów rodziny w systemie wspierania rodziny, w tym realizacji przez asystentów wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poprzez docenienie pracy asystentów przyznając dodatek do wynagrodzenia.
Opis programu:	Przyznanie jednorazowego dodatku za pracę asystentów, którzy aktywnie wspierali rodziny z dziećmi w sytuacji epidemicznej.
Rezultaty projektu:	20 asystentów rodzin w listopadzie uzyskało jednorazowy dodatek do wynagrodzenia za pracę z rodzinami w sytuacji epidemicznej.

Projekt Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19

Termin realizacji projektu:	31 sierpnia – 30 listopada 2020
Źródło dofinansowania:	Europejski Fundusz Społeczny, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
Cel projektu:	Głównym celem projektu było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej.
Opis projektu:	Realizacja celu nastąpiła poprzez wzmocnienie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie bezpiecznej realizacji zadań przez te podmioty, w okresie epidemii COVID-19. W ramach pomocy zrealizowano następujące działania: zakupiono wyposażenie na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania (w tym zakup laptopów, oprogramowania oraz sprzętu audiowizualnego oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością); zakupiono środki ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią (w tym zakup środków ochrony indywidualnej maseczek, rękawiczek, zakup środków dezynfekcyjnych); zakupiono wyposażenie do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.
Rezultaty projektu:	Zakup laptopów, oprogramowania, sprzętu audiowizualnego oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością; zakup środków ochrony indywidualnej: maseczek, rękawiczek, środków dezynfekcyjnych; zakup wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.

9. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań jest uznawana za szczególnie ważną, przez to realizowana w coraz szerszym zakresie na rzecz zapewnienia usług mieszkańcom i mieszkankom Gdańska. Organizacje posiadają zasoby, doświadczenie, a kadra szeroką wiedzę specjalistyczną.

W 2020 roku Miasto Gdańsk za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zleciło w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadań 62 organizacjom pozarządowym na kwotę 54 741 670 zł (kwota o 13,5% wyższa niż w 2019 roku). Rozszerzono współpracę o 2 nowe zadania. Obszary nowych zadań obejmowały prowadzenie zajęć dla osób doświadczających bezdomności, a także prowadzenie klubu integracji społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach Ustawy o zdrowiu publicznym w 2020 roku 14 organizacjom zlecono zadania na łączną kwotę 3 296 252 zł (+4,8% w porównaniu do 2019 roku).

10. WNIOSKI KOŃCOWE

Miniony 2020 rok był czasem wyzwań i wielu zmian społecznych, stanowił swoisty sprawdzian dla obranych kierunków organizacji pomocy i wsparcia społecznego. Szerokie międzysektorowe partnerstwa, współpraca w realizacji zadań z organizacjami pozarządowymi w duchu subsydiarności, zbudowane mechanizmy rozwiązywania nowych wyzwań, solidarność, deinstytucjonalizacja, zwiększenie dostępności do usług okazały się być kluczowe dla sprawnego zarządzania w sytuacji kryzysowej. Powyższe kierunki pozwoliły podjąć miejskim służbom działania w zakresie wsparcia i pomocy społecznej adekwatne do sytuacji pandemii, spośród których najważniejsze to:

- Organizacja dożywiania w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego w formie posiłków dowożonych, posiłków dostarczanych do noclegowni, paczek żywnościowych dla osób na kwarantannie, nawiązanie współpracy z organizacjami i przedsiębiorcami oferującymi nieodpłatne przygotowanie ciepłych posiłków dla osób wymagających wsparcia podczas epidemii.
- Realizacja programów i projektów wspierających osoby/rodziny: „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”, Program Wspieraj Seniora – wsparcie seniorów w wieku 70 lat i więcej, program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.
- Rozszerzenie i zabezpieczenie osób doświadczających bezdomności: przedłużenie działania Autobus SOS, całodobowa działalność noclegowni, przygotowano miejsca izolacyjno-kwarantannowe dla osób doświadczających bezdomności zgodnie z wytycznymi Wojewody Pomorskiego.
- Upowszechniano informacje umożliwiające szybką pomoc i wsparcie osobom doświadczającym przemocy w ramach kampanii społecznej „**Dom bez przemocy**”:

uruchomiono interwencyjny numer telefonu 797 909 112 oraz e-mail wsparcie@mopr.gda.pl obsługiwane całodobowo.

- Zabezpieczano osoby korzystające ze wsparcia: uruchomiono linię telefoniczną MOPR-Policja w celu zminimalizowania zagrożenia umieszczenia zakażonego dziecka w pieczy zastępczej, utworzono izolatorium dla osób przyjmowanych do hostelu OIK.
- Zabezpieczenie pracowników i osób działających w obszarze zabezpieczenia społecznego w środki ochrony osobistej. Organizacja działań zgodnie z zasadami reżimu sanitarnego.
- Działanie zdalnie lub w systemie hybrydowym placówek m.in. placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, dzienne domy pomocy, środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy przez większą część roku.
- Zwiększono dostępność do usług poprzez przeniesienie 5 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego do siedzib Centrów Pracy Socjalnej.

Ze względu na przedmiotowy charakter Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wskazano jedynie działania służące zapobieganiu, przeciwdziałaniu i zwalczaniu COVID-19 w zakresie zadań z obszaru pomocy społecznej.

Pośród najważniejszych rezultatów rozwoju systemu pomocy społecznej w 2020 r. wskazać można na utworzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, klubu integracji społecznej dla osób wykluczonych społecznie, placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej w dzielnicy Zaspą Rozstaje.

Poniżej przedstawiamy blok rekomendacji dla rozwoju polityki społecznej, jest on wypadkową podjętych kierunków strategicznego rozwoju, wieloletnich trendów demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz bieżącej oceny zasobów pomocy społecznej.

1. Dane demograficzne w Gdańsku, tak jak w całej Polsce wskazują na liczną, dynamicznie rosnącą grupę mieszkańców w wieku senioralnym. W konsekwencji zjawisko to wymaga i będzie wymagać dalszej, szerszej interwencji w zakresie zapewnienia wsparcia i opieki w różnych formach środowiskowych i instytucjonalnych. Rosnąca i spolaryzowana grupa seniorów generuje zapotrzebowanie na rozwój i wzrost jakości usług społecznych ukierunkowanych na aktywizację i integrację międzypokoleniową. Szczególnie ważne jest wzmocnienie pracy środowiskowej z seniorami zwiększenie dostępności usług opiekuńczych.

Niezwykle ważne jest, aby w myśleniu o usługach senioralnych przyjmować perspektywę deinstytucjonalizacji oraz dostrzegać zmianę modeli stylu życia kolejnych pokoleń. Starania, które podejmujemy od wielu lat ukierunkowane są na tworzenie systemowego wsparcia, dostępnego w lokalnie w dzielnicach, o różnorodnym charakterze, wykorzystującego potencjał lokalnych wspólnot i relacji społecznych.

Kolejny raz Gdańsk podtrzymał pozytywny trend demograficzny polegający na rosnącej liczbie mieszkańców i mieszkanek. W 2020 r. była kolejny rok z rzędu najwyższa w historii. Gdańsk

jest jednym z nielicznych dużych miast w Polsce, w którym obserwujemy silny wieloletni trend rosnącej liczby mieszkańców, co wskazuje na to, że miasto bardzo dobrze wywiązuje się ze swoich zadań. Nowi gdańszczanie to wielki potencjał miasta, który pozwala z nadzieją spoglądać w przyszłość. Rosnąca liczba mieszkańców wskazuje na konieczność dostosowania podaży szeroko rozumianych usług społecznych, szczególnie w dzielnicach, obszarach dynamicznie rozwijających się, takich jak południowe dzielnice Gdańska.

2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie spadła w stosunku do roku 2019 – o 0,2%, natomiast liczba osób w rodzinach w tym samym okresie spadła o 2,9%, co wskazuje na malejący odsetek gospodarstw domowych wieloosobowych w ogólnej puli gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej.

Pomoc społeczna w większym stopniu, w tym także w związku z COVID-19 profiluje się na potrzeby rodzin, w tym potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych. Rok 2020 ujawnił problemy rodzin związane z długookresową izolacją takie jak stosowanie przemocy w rodzinie, problemy i zaburzenia psychiczne, konieczność wzmacniania kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów prawnych. Niezbędne jest także rozwijanie mechanizmów wspierania rodzin w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych.

W zakresie pomocy społecznej przyjmuje się następujące rekomendacje:

- Rozwój działań profilaktycznych na rzecz rodzin w kryzysie.
- Tworzenie nowych miejsc w mieszkaniach wspomaganych oraz mieszkaniach ze wsparciem dla osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Poprawa dostępności do wsparcia członków rodzin osób z niepełnosprawnościami w formie usługi opieki wytchnieniowej.
- Zwiększenie liczby miejsc w środowiskowych domach samopomocy, w szczególności dla osób ze sprzężoną i głęboką niepełnosprawnością oraz osób z autyzmem.
- Zwiększenie liczby zakontraktowanych miejsc w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz przewlekle psychicznie chorych.
- Dostosowanie istniejącej infrastruktury placówek dla osób w kryzysie bezdomności oraz zatrudnionej kadry do standardów wynikających z Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w tym utworzenie schroniska z usługami opiekuńczymi.
- Upowszechnianie informacji na temat projektów aktywizacji społeczno-zawodowej w związku z rosnącym bezrobociem.
- Rozwijanie Miejskiego Systemu Interwencji Kryzysowej.

3. System organizacji pieczy zastępczej w ostatnich latach przeszedł wiele zmian jednak w dalszym ciągu stoją przed nami wyzwania. W 2020 r. pozyskano 30 miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a ich łączna liczba wyniosła 285. System pieczy zastępczej wymaga z jednej strony nieprzerwanej intensyfikacji działań w pracy z rodzinami, których

dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, z drugiej strony wymaga wzmocnienia interdyscyplinarnego, międzysektorowego środowiska wsparcia rodzin i dzieci, które tymże systemem zostały objęte:

- Zapewnianie ogólnodostępnej i zróżnicowanej oferty wsparcia celem wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
- Dalsze doskonalenie form, metod i zakresu pracy z rodzinami z dziećmi w celu ograniczania zjawiska dysfunkcji rodziny i konieczności zabezpieczania dzieci w pieczy zastępczej, w tym rodzin z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie.
- Wykorzystywanie metod pracy środowiskowej przez aktywny udział rodzin w działaniach na rzecz społeczności lokalnej, prowadzących do integracji i tworzenia sieci wsparcia na zasadzie samopomocy.
- Stałe włączanie przedstawicieli różnych środowisk: edukacji, ochrony zdrowia, sądu, organizacji pozarządowych i innych do systemowej pracy z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- Szczególne wzmocnienie współpracy z kuratorami sądowymi w celu skoordynowanego wsparcia rodzin z dziećmi zagrożonymi umieszczeniem w pieczy zastępczej.
- Doskonalenie asystentury rodziny w ramach nowego rozwiązania w strukturze organizacyjnej MOPR, standaryzacja pracy i podnoszenie kompetencji asystentów rodzin.
- Podnoszenie jakości wsparcia w placówkach wsparcia dziennego przez modyfikowanie realizowanych działań adekwatnie do rozpoznawanych potrzeb dzieci i ich rodzin, w tym rozszerzenie dostępu do wsparcia specjalistów: pedagogów, psychologów, terapeutów.
- Zapewnienie warunków technicznych do realizacji zadań w sytuacji wystąpienia nowych zjawisk np. epidemii.
- Zwiększenie liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
- Rozwijanie zróżnicowanej oferty szkoleniowej dla rodziców zastępczych, wzmocniającej i podnoszącej ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze oraz przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu.
- Zwiększenie dostępności do pomocy psychologicznej, terapeutycznej dostosowanej do potrzeb dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Rozszerzenie oferty o pomoc psychiatryczną dostosowaną do potrzeb dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Zabezpieczenie środków miejskich na podwyższenie wysokości dodatku dla dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności.
- Zabezpieczenie środków miejskich na dalsze podwyższenie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.

4. W zakresie współpracy i organizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku przyjmuje się następujące rekomendacje:

- Podnoszenie jakości usług w zakresie dostępu do informacji o działalności/usługach MOPR dla gdańszczanek i gdańszczan.

- Zabezpieczenie warunków organizacyjnych i środków finansowych na podejmowanie działań w sytuacji pojawiających się nowych zjawisk społecznych.
- Doskonalenie zawodowe pracowników, w tym osób pracujących bezpośrednio z klientem.
- Prowadzenie analiz i badań socjologicznych w obszarze działalności MOPR.
- Podwyższenie jakości infrastruktury lokalowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

5. Utrudniona jest nadal sytuacja życiowa osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej czy usług wytchnieniowych. To niepełnosprawność była w 2020 r. główną przyczyną korzystania z usług pomocy społecznej. Potrzebna jest intensyfikacja i rozwój interwencji w tym obszarze. Odpowiadając na potrzeby tej grupy osób, które również są potrzebami części z licznej grupy gdańskich seniorów i ich rodzin w 2020 r. zrealizowano wiele ważnych inicjatyw. Kontynuowano program opieki wytchnieniowej, w ramach 3 modułów programu świadczone blisko 9 tys. godzin usług, prowadzono rehabilitację zawodową i społeczną ze środków PFRON, świadczone usługi opiekuńcze osobom niepełnosprawnym w ramach Funduszu Solidarnościowego, zapewniono wsparcie w likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową w ramach programu „Aktywny samorząd”, realizowano projekty „Cały Naprzód II”, „OzA – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia dorosłych Osób z Autyzmem”, „Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Przyjmuje się, że w dalszym ciągu celem polityki społecznej powinno być rozwijanie środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów w kierunku deinstytucjonalizacji usług społecznych.

6. Rosnąca skala kryzysów, problemów i zaburzeń psychicznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży wymaga kontynuacji kompleksowych działań w oparciu o Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2023. Niewątpliwie swoje piętno na kondycji psychicznej społeczeństwa odciska także sytuacja pandemii, przedłużająca się izolacja, stres związany z ryzykiem zachorowania na COVID-19, utratą pracy oraz innymi czynnikami wynikającymi z sytuacji epidemicznej i obostrzeń sanitarnych. Rynek realizatorów zadań w zakresie zdrowia psychicznego wymaga jeszcze rozwoju, aby dostosował się do obserwowanej rosnącej skali potrzeb. Pojawiają się nowe formy uzależnień, a system przeciwdziałania, zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów jest niewystarczający. Przyjmuje się jako rekomendację dalszy rozwój GPOZP w zakresie obranych celów ze szczególnym uwzględnieniem prewencji rozumianej jako promocja i ochrona zdrowia psychicznego, szczególnie dzieci i młodzieży. Konieczne w tym zakresie wydaje się ukierunkowanie roli placówek oświatowych jako miejsca wzmacniającego dobrostan psychiczny uczniów.

7. W wymiarze horyzontalnym stałym elementem szeroko rozumianej polityki społecznej pozostają wyzwania związane z tworzeniem warunków równego traktowania oraz migracjami ludności, w tym szczególnie z integracją społeczną imigrantów. Miasto Gdańsk prowadzi

politykę migracyjną, której celem wykorzystanie pełnego potencjału napływu nowych mieszkańców, z jednoczesnym niwelowaniem ryzyk związanych ich obecnością. Kierunki działań w tym obszarze zostały nakreślone w Modelu Integracji Imigrantów. Natomiast wytyczne odnośnie zapobiegania dyskryminacji mieszkańców Gdańska ze względu na wiek, stan zdrowia, pochodzenie, płeć, narodowość, stosunek do religii i orientację seksualną zawiera Model na rzecz Równego Traktowania.

Niezmiernie ważne w tym kontekście będzie dostosowywanie oferty usług społecznych oraz metod komunikacji do wymagań Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz budowanie świadomości społecznej w tym zakresie.

8. Kontynuowane będą nadal działania na rzecz bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców Gdańska oraz rozwoju mieszkalnictwa społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadzone w ramach Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych oraz Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego. Rekomenduje się dalsze zabezpieczenia infrastruktury mieszkaniowej na cele GPMS dostosowanej do osób o szczególnych potrzebach, w tym prowadzenie prac koncepcyjnych dotyczących możliwości realizacji nowych inwestycji. Rekomenduje się:

- Utworzenie nowych miejsc w mieszkaniach wspomaganych oraz mieszkaniach ze wsparciem dla osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Wzmocnienie i rozszerzenie działań podejmowanych przez Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych w tym także w wymiarze systemowego wsparcia w mieście,

9. Rok 2020 uznać należy za czas społecznej solidarności i odpowiedzialności. Od samego początku trwania pandemii spowodowanej rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, gdańszczanie i gdańszczanki wspólnie podjęli starania na rzecz zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 oraz jego skutkom. Kampania społeczna Gdańsk Pomaga udowodniła, że wspólnymi siłami jesteśmy w stanie przezwyciężyć wszelkie przeciwności losu solidarnie, nie pozostawiając potrzebujących bez wsparcia. Siła gdańszczanek i gdańszczan na niwie społecznych i obywatelskich aktywności zostały docenione na arenie międzynarodowej, ponieważ Gdańsk otrzymał tytuł Europejskiej Stolicy Wolontariatu 2022. Rekomenduje się, aby kontynuować prowadzoną politykę aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców i mieszkanek oraz społeczności lokalnych.

Powyższe obszary kierunkujące podejmowane działania realizowane są i będą poprzez zadania zaplanowane w Programach Operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Gdańska, branżowych programach, modelach, projektach, procedurach i planach, które skatalogowane zostały w dokumencie GSRPS. Strategia ta została w roku oceny poddana ewaluacji, która potwierdziła zasadność przyjętych kierunków działań.